

GENERALINIO ADVOKATO
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,
pateikta 2005 m. gegužės 10 d.¹

Turinys

I — Įžanga	I - 9121
II — Teisės aktai: geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsauga Bendrijoje	I - 9122
A — Aplinkybės	I - 9122
B — Pirmieji Bendrijos teisės aktų etapai	I - 9124
C — Galiojantys Bendrijos teisės aktai	I - 9126
1) Vyno produktai	I - 9126
2) Žemės ūkio ir maisto produktai	I - 9127
D — Reglamentas Nr. 2081/92	I - 9128
1) Sąvokos „kilmės vietos nuoroda“ ir „geografinė nuoroda“	I - 9129
a) Pagrindinis apibrėžimas	I - 9130
i) Geografinis ryšys	I - 9131
ii) Kokybinis ryšys	I - 9132
b) Panašios sąvokos	I - 9132
i) Tradiciniai pavadinimai	I - 9132
ii) Kiti teritoriniai pavadinimai	I - 9133

¹ — Originalo kalba: ispanų.

VOKIETIJA IR DANIJA / KOMISIJA

2) Neregistruotini pavadinimai	I - 9134
a) Bendriniai pavadinimai	I - 9134
b) Klaidinantys pavadinimai	I - 9135
3) Įregistravimo tvarka	I - 9135
a) Įprasta tvarka	I - 9136
b) Supaprastinta tvarka	I - 9136
c) Mokslo komitetas	I - 9136
E — Reglamentas (EB) Nr. 1107/96	I - 9137
III — Teisingumo Teismo praktikos nagrinėjimas	I - 9137
A — Pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių kvalifikavimas	I - 9137
B — Apsaugos tikslas	I - 9139
C — Pagrindinis reglamentas	I - 9140
1) Taikymo sritis	I - 9140
2) Apsaugos mastas	I - 9141
3) Įregistravimas ir jo pasekmės	I - 9142
4) Apibendrinimas	I - 9143
IV — Bylų aplinkybės	I - 9144
A — Pirmas kartas, kai pavadinimas „feta“ buvo įtrauktas į Reglamentą Nr. 1107/96	I - 9144
B — Sprendimas „Feta“	I - 9146
C — Antrasis kartas, kai pavadinimas „feta“ buvo įtrauktas į Reglamentą Nr. 1107/96, remiantis Reglamentu Nr. 1829/2002	I - 9148
D — Sprendimas „Canadane Cheese Trading ir Kouri“	I - 9150
	I - 9119

V —	Ieškiniai dėl panaikinimo	I - 9153
A —	Dėl ieškinių dėl panaikinimo priimtinumą	I - 9154
B —	Ieškinio pagrindai dėl formos	I - 9155
	1) Kalbų vartojimą reglamentuojančios tvarkos ir terminų pažeidimas	I - 9155
	2) Nepakankami motyvai	I - 9157
C —	Ieškinio pagrindai dėl esmės	I - 9158
	1) „Feta“ kaip bendrinis pavadinimas	I - 9158
	a) Ką reiškia žodis „bendrinis“	I - 9158
	b) Apibrėžimo kriterijai	I - 9160
	i) Padėtis valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir vartojimo vietovėse	I - 9161
	— Padėtis kilmės valstybėje	I - 9161
	— Padėtis vartojimo vietovėse	I - 9162
	ii) Padėtis kitose valstybėse narėse	I - 9163
	— Bendra padėtis kitose valstybėse	I - 9163
	— Padėtis sūrį gaminančiose valstybėse	I - 9163
	iii) Atitinkami nacionalinės ar Bendrijos teisės aktai	I - 9165
	— Nacionalinės teisės aktai	I - 9166
	— Bendrijos teisės aktai	I - 9166
	iv) Kiti veiksniai	I - 9167
	— Padėtis trečiojoje valstybėje	I - 9167
	— Padėtis laiko požiūriu	I - 9168
	c) Kriterijų ir jų pasekmių įvertinimas	I - 9170

2) „Feta“ kaip tradicinis pavadinimas	I - 9171
a) Tradicinis pavadinimo pobūdis	I - 9172
b) Maisto produkto, kilusio iš konkrečių geografinių vietovių, apibrėžimas	I - 9172
c) „Feta“ kokybę ar savybes lemianti priežastis ir jo gamybos, perdirbimo ir paruošimo teritorinė apibrėžtis	I - 9174
i) Kokybė, kurią nulemia geografinė aplinka	I - 9174
ii) Gamyba, perdirbimas ir paruošimas konkrečioje vietovėje	I - 9175
d) Pasekmės	I - 9176
VI — Dėl bylinėjimosi išlaidų	I - 9177
VII — Išvada	I - 9177

I — Įžanga

1. Šiuo ieškiniu dėl panaikinimo Teisingumo Teisme iš naujo nagrinėjamas pavadinimo „feta“ įtraukimo į Europos Bendrijos geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų registrą teisėtumo klausimas.

2. Ši diskusija kilo dar anksčiau, Graikijos Respublikos Valstybės Tarybai (Symvoulío tis Epikrateias) pateikus ir vėliau atsiėmus prašymą priimti prejudicinį sprendimą, dėl kurio pateikiau savo 1997 m. liepos 24 d. išvadą², ir nagrinėjant ieškinį dėl panaikini-

mo, kai buvo priimtas sprendimas³, kuriuo dėl jo formos įregistravimas pripažintas negaliojantis, tačiau klausimas, ar pagal taikytiną taisyklę ši nomenklatūra yra „bendrinė“, ar gali būti vertinama kaip „tradicinė“, nebuvo nagrinėjamas.

3. Vėliau Europos Bendrijų Komisija ėmėsi priemonių, kad ištaisytų minėtame sprendime atskleistus trūkumus, ir iš naujo įtraukė pavadinimą „feta“ į saugomų pavadinimų sąrašą, nustatytą Reglamente (EB) Nr. 1829/2002,⁴ todėl Vokietijos Federacinė Respublika ir Danijos Karalystė atitinkamai pareiškė ieškinį, siekdamas šio sprendimo panaikinimo.

3 — 1999 m. kovo 16 d. Sprendimas *Danija ir kt. prieš Komisiją*, vad. „Feta“ (C-289/96, C-293/96 ir C-299/96, Rink. p. I-1541).

4 — 2002 m. spalio 14 d. Reglamentas, iš dalies pakeičiantis Reglamento (EB) Nr. 1107/96 priedą dėl pavadinimo „Feta“ (OL L 277, p. 10).

2 — 1997 m. rugpjūčio 8 d. Nutartis *Canadian Cheese Trading ir Kouri* (C-317/95, Rink. p. I-4681).

4. Prieš aptardamas bylų faktus ir prieš nagrinėdamas panaikinimo pagrindus šioje išvadoje, išnagrinėsiu teisės aktus ir Teisingumo Teismo praktiką šiuo klausimu.

II — Teisės aktai: geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsauga Bendrijoje

A — *Aplinkybės*

5. Pirmoji užuomina apie kilmės vietos nuorodą yra Biblijoje, pasakojime apie Jeruzalės šventyklos statybą, kurią karalius Dovydas buvo pažadėjęs Jahvei ir kuriai Tiro ir Sidono karalius Hiram Saliamono prašymu nukirto Libano kedrų, ir po to jo rūmai buvo pastatyti iš tokios gausybės minėtų kedrų, kad jie tapo žinomi kaip „Libano miško namas“. Šie rūmai buvo pastatyti ant keturių šio brangaus medžio kolonų eilių; juose taip pat buvo valdovo salė, kurioje jis „vykdė teisingumą“, t. y. teismo salė⁵. Be pavadinimų ar simbolių, teritorinės kilmės paminėjimas tikriausiai buvo vienas iš pirmųjų būdų asmenims ir dalykams individualizuoti, kad

galima būtų juos atskirti nuo į juos panašių⁶. Įvairūs liudijimai patvirtina, kad iš tam tikrų vietovių kilusių produktų reputacija ir prestižas buvo pripažįstami jau nuo antikos laikų. Kiti klasikai, pavyzdžiui, Herodotas, Aristotelis ar Platonas, yra aprašę, kad graikai vertino Korinto bronzą, Frigijos ir Paro marmurą, Atėnų keramikos dirbinius, Tisbės deginto molio statulėles, Arabijos kvėpalus ar Nakso, Rodo ir Korinto vynus⁷. Virgilijus „Eneidoje“ pasakoja, kad helėnai padovanojo Enėjui „įvairius sunkius auksu ir raižyto dramblio kaulo dirbinius, daugybę sidabro dirbinių ir Dodonos vazų“⁸, taip pat tarp Andromachės Askanijui siūlytų dovanų buvo „auksu nuausti drabužiai ir frygiška skraistė“⁹. Horacijus pajvairino savo kūrinių tikrų romėnų geografinės kilmės nuorodų rinkiniu, įspėdamas saugotis klastočių¹⁰.

6. Ryšys tarp prekių ir jų kilmės nebuvo skiriamas pagal tai, ar tokios prekės atsiranda

5 — *Biblia de Jerusalén, Libro primero de los Reyes*, 5, 6 ir 7, E. Nacar ir A. Colunga editores, *versión directa de las lenguas originales*, editorial Desclee de Brouwer, Bilbao, 1975, p. 371–373. Biblijoje taip pat minimi tam tikri pripažintos kokybės produktai būtent dėl jų geografinės kilmės, pavyzdžiui, Bašano arba Jordano upės slėnio siaurinės dalies, kurioje buvo auginami ypač tvirti ir agresyvūs gyvuliai, jaučiai (*Libro de los Salmos*, 22, 13, p. 730); Tarsišo (Tarteso) valcuotas sidabras ir Ofyro auksas (*Jeremías, Lamentación* 10, 9, p. 1144); taip pat En-Gedžio vynuogės (*Cantar de los cantares, I, primerpoema*, 14, p. 914).

6 — H. Harte Bavendamm „Geographical Indications and Trademarks: Harmony or Conflict“, *Symposium on the International Protection of Geographical Indications, Somerset West, South Africa, September 1 and 2*, OMPI, Ženeva, 1999, p. 59.

7 — Nuorodos surinktos J. M. Cortés Martín „La protección de las indicaciones geográficas en el comercio internacional y comunitario“, *Zemės ūkio, žvejybos ir maitinimosi ministerija, Madridas*, 2003, p. 25 ir 26.

8 — Virgilio „Eneida“, Javier Echave-Susaeta vertimas ir pastabas, *Gredos*, Madridas, 1977, pirmasis pakartotinis leidimas. Dodonos buvo vieta Epyre, kur buvo Dzeuso orakulas. Ten buvo gaminamos vazos, naudojamos ateičiai pranašauti aiškinant iš jų sklindančius garsus, kurie kildavo vėjui judinančioms vazoms, kai jos būdavo pakabintos ant didelio ažuolo šakų (III knyga, 465 eilutė, p. 223).

9 — Ten pat, III giesmė, 484 eilutė, p. 224.

10 — „Tas, kas negali atskirti sidoniškos skraistės nuo Akvino dažų „prisigėrusios“ vilnos, nepajaus „iki širdies gelmių paleičiančios“ netekties, kaip tas, kuris negali atskirti tikro nuo netikro“, Horacio „*Epistola* X; XVII; *Oda* I, XXI ir XXIX.6, cituota M. Plaisant, F. Jacq „*Traité de noms et appellations d'origine*“, *Librairies Techniques*, Paryžius, 1974, p. 1.

natūraliai, ar kaip žmogaus veiklos rezultatas, ir nebuvo apibrėžtas tikslia sąvoka, juolab kad šis ryšys nebuvo apibrėžiamas jokia teisine nuostata¹¹.

išnyko. Tačiau negalima sakyti, kad jos neliko, nes pirmojoje XIX a. pusėje vis dar galiojo taisyklės, skirtos skatinti tam tikrų vietovių specializuotus gaminius, pavyzdžiui, Marselio muilą, Vestfalijos ir Reino srities plieną ar Austrijos kaldintus metalo dirbinius¹⁴.

7. Tas pats pasakytina ir apie viduramžius, kai ištraukoje iš Alcėjo minimi trumpos geležtės ir ilgos rankenos Chalkidės kardai, taip pavadinti dėl jų pagaminimo vietos¹². Šiuo laikotarpiu pastebima tam tikra painiava tarp amatininkų ženklų ir prekių kilmę nurodančių antspaudų, atsiradusių dėl susivienijimų narių pareigos identifikuoti savo gaminius, ko nepadarius grėsė bausmė būti pašalintam iš susivienijimo. Todėl atsirado dvi įspaudų rūšys: gildijos ženklas (*signum collegii*) ir atskiro autoriaus ženklas (*signum privati*)¹³. Taigi taip buvo užtikrinama, kad gaminant prekes būtų laikomasi tam tikrų sąlygų, kartu netiesiogiai apsaugant pagaminimo vietovę.

9. Nuo minėto momento tam tikros valstybės priėmė teisės aktus, kuriais baudžiama už sukčiavimą, susijusį su gaminių kilmę, nesvarbu, ar jie būtų natūralios kilmės, ar pagaminti, ypač vyno gamybos srityje¹⁵. Jomis siekta apsaugoti vartotoją, užtikrinant prekės autentiškumą, o verslininką nuo nesąžiningos konkurencijos¹⁶. Taip buvo sukurta apsaugos sistema, suteikusi kilmės vietos nuorodai jos reikšmę, panašiai kaip ir sukurta ženklų, skirtų prekėms identifikuoti, sistema.

8. Prancūzijos revoliucija panaikino gildijas ir grąžino visišką prekybos laisvę, todėl beveik visa ši protekcionistinė praktika

10. Tuo metu literatūroje ir Europos kultūroje buvo ypač dažnai aptinkamos įvairios

11 — Nors gali būti, kad Romoje tam tikroms sąvokoms buvo taikoma *Lex Cornelia de Falsis*, saugojusio prekybininkų skiriamuosius ženklus nuo pasisavinimo, pasinaudojant *actio inarium* arba *actio doli*, santykinę apsauga. Žr. R. Franceschelli „Trattato di Diritto Industriale“, Giuffrè, Milan, 1973, p. 77 ir paskesni.

12 — G. M. Ferragio „Denominazione di origine, indicazione di provenienza e d'intorni“, *Rivista di Diritto Industriale*, 1990, Nr. 2, p. 224 ir paskesni.

13 — Tam tikrais atvejais kolektyvinį prekių ženklą sudarė miesto, kuriame ji pagaminta, pavadinimo inicialai arba jo herbas: A raidė reiškė Audernarde gobeleną, B raidė identifikavo iš Briuselio kilusias prekes, dvi suspaustos E raidės reiškė Engchien kilmę, 8 išnašoje minėtas J. M. Cortés Martín, p. 27, cituojantis A. Braun „Nouveau traité des marques de fabrique et de commerce, droit belge, droit international et droit comparé“, Bruselis, p. XXIII–XXIV.

14 — H. Coiné „Derecho privado europeo“, 2 tomas, „El siglo XIX“, *Fundación Cultural del Notariado*, Madridas, 1996, p. 213–214, kur minimas Lijone pagamintas šilkas, Bielefeldo linas ir Erzbergo (Štirija) dalgiai.

15 — Po XIX a. antrojoje pusėje – XX a. pradžioje vynuogynus apnikusios filokseros epidemijos. Šiuo klausimu žr. pirmiau minėtą J. M. Girardeu „The Use of Geographical Indications in a Collective Marketing Strategy: The Example of Cognac“, *Symposium on the International Protection of Geographical Indications*, p. 70.

16 — Tokia tendencija pastebima 1905 m. rugpjūčio 1 d. Prancūzijos įstatyme dėl baudimo už sukčiavimą parduodant prekes ir už žemės ūkio bei maisto produktų klastočių pardavimą, nors tik įstatymai, skirti apsaugoti tam tikrus gaminius, pavyzdžiui, 1925 m. liepos 26 d. Įstatymas dėl pavadinimo „Roquefort“ apsaugos, ir horizontalūs teisės aktai, reglamentuojantys tam tikras pavadinimų rūšis, pavyzdžiui, 1935 m. liepos 30 d. Įstatymas dėl vyno gamybos sektoriaus kilmės vietos nuorodų, leidio individualizuoti apsaugą. Ispanijoje Vyno statusas, patvirtintas 1932 m. rugsėjo 8 d. Karaliaus dekretu, pripažino kilmės vietos nuorodos kaip skiriamąjį ženklą autonomiškumą.

tam tikrų gaminių kilmės nuorodos, skirtos jų pripažintai kokybei ar ypatybėms pabrėžti. Servantesas „Don Kichote“ mini Gvadaramos verpstes¹⁷, tam tikrus maisto produktus, pavyzdžiui, Marto žirnius¹⁸, Milano juodąsias kurapkas, Romos fazanus, Sorento vėšieną, Morono putpeles ar Lavajos žąsiukus¹⁹, neapolietišką muilą²⁰ ir tam tikrus audinius, pavyzdžiui, Cuenca gelumbę ir Segovijos „saržą“²¹; Lope de Vega giria prancūzišką apsiaustą²² ir mini Cuenca audeklus²³ bei Talaveros lėkštes²⁴; Šekspyras savo kūrinyje „Hamletas, Danijos princas“ užsimena apie Reino vyno taures, su kuriomis karalius sako tostus²⁵, ir Klaudijo bei Laerto lažybas iš šešių berberų arklių ir šešių prancūziškų rapyrų bei durklų²⁶; Prustas pasakoja apie tai, kaip buvo aukštinamas desertas, pabrėždamas, kad jis vertas atkimšti Porto butelius²⁷, jis taip pat mini pasakotojo ir Guermantes hercogienės, paskendusios pilko kiniško krepo suknieo migloje, susitikimą Balbec viešbutyje²⁸; ir Carpentier, laikytinas tikra europietiškos kultūros Ame-

rikos žemyne išraiška, rašo apie Bordo vyną²⁹, Italijos šiaudines skrybėles³⁰, prancūziškas ir itališkas lėles ir škotiską viskį³¹.

11. Šiuo metu prekės individualizuojamos, kai jas parduodant nurodomas kiekvieno gamintojo ženklas, tačiau labai dažnai nurodoma ir pagaminimo vieta. Pasaulyje, kuria- me vyrauja simboliai ir kuriame daugercinės prekybos plėtra siūlo vartotojui daug alternatyvų, skiriamasis ženklas yra pasirinkimą lemiantis veiksnys; iš čia išplaukia ir jo ekonominė svarba.

B — Pirmieji Bendrijos teisės akty etapai

17 — M. Cervantes „Don Quijote de La Mancha“, Martín de Riquer leidimas, įvadas ir pastabos, *RBA Editores*, Barcelona, 1994 (pirma dalis, IV skyrius, p. 128) minimi šie įrankiai iš medžio, naudojami verpti verpimo rateliu ir išardyti verpimą, ypač pagarsėję tada, kai jie buvo gaminami iš Sierra de Guadarrama skroblo.

18 — Ten pat, antroji dalis, XXXVIII skyrius, p. 905.

19 — Ten pat, antroji dalis, XLIX skyrius, p. 981.

20 — Ten pat, antroji dalis, XXXII skyrius, p. 865.

21 — Ten pat, antroji dalis, XXXIII skyrius, p. 876.

22 — Vega y Carpio, Lope de, *El caballero de Olmedo*, Francisco Rico leidimas, Catedra leidimas, Madridas, 1981, I veiksmas, 103 eilutė, p. 111.

23 — Vega y Carpio, Lope de, „Peribañez y el comendador de Ocaña“, Juan Mª Marín leidimas, Catedra leidimas, Madridas, 1979, I veiksmas, XIII scena, 677 eilutė, p. 89.

24 — Ten pat, I veiksmas, XIII scena, 739 eilutė, p. 91.

25 — William Shakespeare „Hamlet, príncipe de Dinamarca“, *traducción de Luis Astrana Marín, 13^a ed., editorial Aguilar*, Madridas, 1965, I veiksmas, IV scena, p. 1342.

26 — Ten pat, V veiksmas, II scena, p. 1391.

27 — Marcel Proust „À la recherche du temps perdu“, III tomas, *Sodome et Gomorrhe*, p. 330.

28 — Ten pat, III tomas, *La prisonnière*, p. 542.

12. Nė vienoje EB sutarties nuostatoje nekalbama apie geografines nuorodas. Jas patvirtinus, nacionaliniai įstatymai, kurie

29 — Alejo Carpentier „La consagración de la primavera“, *Siglo XXI de España Editores, 7^a ed.*, Madridas, 1979, III dalis, 18 skyrius, p. 219.

30 — Ten pat, VII dalis, 35 skyrius, p. 463.

31 — Ten pat, VII dalis, 36 skyrius, p. 480. Be to, šiame romane jis pasakoja, kad vienas jo personažų, Teresė, turi retą dovaną pirkdama ikrus aptikti „bet kokį sukctavimą arba „vagilivimą“, nustatyti žąsų kepenėlių kilmę ar žymių rūšių ir ilgai išlaikytų vynu autentiškumą“. Ši moteris peikia savo virejį, sakydama jam: „Tu žinai, kad mano tėvynainiai nieko nežino apie *millesimes*, vienodai galėtum jiems duoti koka-kolą ar pepsi-kolą, tačiau manęs tu nesuklaidinsi savo *Mouton-Rothschild* buteliais, pripildytais šlykštaus Galicijos vyno. Ir kitą kartą, kai tu bandysi apgauti mane pateikdamas antros kategorijos šampaną kaip *Dom Perignon*, aš tave išsiųsiu atgal į Prancūziją“ (III dalis, 18 skyrius, p. 219).

buvo plėtojami minėta linkme, suteikė geografinėms nuorodoms skirtingą apsaugą. Kai kuriose valstybėse galiojo bendro pobūdžio garantijos, jų teisės aktuose nustatant nesąžiningos konkurencijos draudimą – taikant sąžiningumo principą, o kitose valstybėse, pavyzdžiui, Prancūzijoje ar Ispanijoje, buvo nustatyta speciali tvarka, panaši į taikomą tam tikriems skiriamiesiems elementams, kuriai būdingas „geografinės nuorodos“ ir „kilmės vietos nuorodos“ atskyrimas³².

13. Dėl skirtingų apsaugos būdų Europos Sąjungoje atsirado įtampa, susijusi su pagrįdinėmis laisvėmis, nes išimtinės teisės naudoti pavadinimą pripažinimas turi įtakos prekių judėjimui³³. Tačiau šis poveikis aiškiai numatytas steigiamųjų sutarčių tekste: nors EB 28 ir 29 straipsniais draudžiami kiekybiniai importo ir eksporto apribojimai ir visos lygiavertio poveikio priemonės, EB 30 straipsnyje nurodyta, kad šios nuostatos nėra kliūtis nustatyti apribojimus, kurie, be kitų priežasčių, pateisinami ir „pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais“³⁴; tačiau valstybių narių kom-

petencija nustatyti šias ribas išnyksta, kai Bendrija imasi derinimo, kad užtikrintų apsaugą. Bet kuriuo atveju, kaip dar dėstysiu toliau, Teisingumo Teismas gavo atitinkamą užduotį apibrėžti, kiek ši teisė yra svarbesnė už laisvą judėjimą.

14. Galimybė EB 28 straipsnio pasekmes padaryti šiuo klausimu lankstesnes numatyta 1969 m. gruodžio 22 d. Komisijos direktyvoje 70/50/EEB dėl priemonių, turinčių kiekybiniam importui apribojimams lygiavertį poveikį, kurioms netaikomos kitos EEB sutarties nuostatos, panaikinimo³⁵, kurioje minimos priemonės, leidžiančios naudoti pavadinimus, kurie nėra kilmės vietos nuorodos ar geografinės nuorodos, tik vietos gaminiams (2 straipsnio 3 dalies s punktas). Vadinasi, atvirkščiai, tai taikoma ir priemonėms, patenkančioms į vieną iš šių sąvokų.

15. Todėl 1978 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 79/112/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto produktų ženklinimu ir pateikimu, derinimo³⁶, nustatė galimybę kiekvienos valstybės valdžios institucijoms uždrausti prekybą tokiais produk-

32 — M. M. Maroño Gargallo „La protección jurídica de las denominaciones de origen en los Derechos español y comunitario“, *Marcial Pons*, Madridas, 2002, p. 176.

33 — „(...) pramoninės nuosavybės teisėmis siekiama suteikti išimtinę teisę visoje rinkoje, kuri suprantama kaip geografinė erdvė, kurioje vyksta laisvas prekių judėjimas. Jeigu rinkai didėjant, tampant supranacionaline, pramoninės nuosavybės teisėms suteiktas išimtinumas nėra pritaikomas šiai naujai sričiai, neišvengiamai atsiranda konfliktas (...)“, A. Bercovitz „La propiedad industrial e intelectual en el Derecho comunitario“, bendrame veikalė *Tratado de Derecho Comunitario Europeo*, II tomas, *Civitas*, Madridas, 1986, p. 532.

34 — Sutarties dėl Konstitucijos Europai III-154 straipsnyje (OL C 310, 2004, p. 1) nustatytas toks pat pagrindas kaip vienas iš pateisinančių prekių importo, eksporto ar tranzito draudimus ar apribojimus.

35 — OL L 13, 1970, p. 29.

36 — OL L 33, 1979, p. 1; 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, p. 29), panaikinančios pirmesnę direktyvą, 18 straipsnio 2 dalies formuluotė panaši.

tais pramoninės ir komercinės nuosavybės, geografinių nuorodų, kilmės vietos nuorodų apsaugos ir nesąžiningos konkurencijos uždraudimo sumetimais (15 straipsnio 2 dalis).

geografinė kilme; tačiau, ši apimtis galėtų būti išplėsta kitiems³⁹.

C — *Galiojantys Bendrijos teisės aktai*

16. Iš pradžių Bendrijos interesus buvo susijęs tik su vyno gamybos sritimi, vėliau jis apėmė žemės ūkio ir maisto produktų sektorius, o ateityje gali išsiplėsti ir į kitas sritis³⁷, kaip numatoma 1992 m. liepos 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2081/92 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos³⁸ (toliau – pagrindinis reglamentas) devintoje konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią šis reglamentas taikomas tam tikriems žemės ūkio ir maisto produktams, „kurių savybės yra sietinos su tam tikra

1) Vyno produktai

17. Vynai, vynuogių misos ir vynuogių sultys įtraukti į Sutarties II priedo produktų, kuriems turėjo būti taikoma bendra žemės ūkio politika, sąrašą. Tai paaiškina, kodėl dar labai anksti, 1962 m. balandžio 4 d. Tarybos reglamente Nr. 24 dėl laipsniško vyno rinkos bendro organizavimo nustatymo⁴⁰, buvo įtvirtinti pagrindiniai principai ir nustatytos kokybiškiems vynams, gaminamiems konkrečiuose regionuose, taikytinos normos.

18. Neseniai šioje aptariamų teisės aktų srityje buvo priimtas 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1493/1999 dėl

37 — Viskas priklausys nuo vyraujančios sampratos: tradicinės sampratos, pagal kurią apsaugomi gaminiai, kurių specifines ypatybes iš esmės lemia gamtiniai kilmės vietos veiksniai, arba platesnės sampratos, pagal kurią nuo šių ypatybių atsirobojama. Šia prasme neatmetama galimybė, kad yra apsaugomos kitų prekių kilmės vietos nuorodos. Taip pat žr. R. Pellizer, „Primeros pasos de una política comunitaria de defensa de la calidad de los productos alimenticios. Reglamento sobre la „especificidad“ y Reglamento sobre denominaciones de origen e indicaciones geográficas“, *Gaceta Jurídica*, B-83 ir B-84, 1993 m. gegužės mėn., atitinkamai p. 13 ir 15; konkrečiai žr. B-84 p. 16.

38 — OL L 208, p. 1.

39 — 2003 m. balandžio 8 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 692/2003, iš dalies keičiančiame Reglamentą Nr. 2081/92 (OL L 99, p. 1), nors ir nedrąsiai, tačiau nukreipiama šia linkme, nurodant, kad „norint patenkinti kai kurių gamintojų lūkesčius, būtina išplėsti Reglamento (EB) Nr. 2081/92 II priede nurodytą žemės ūkio produktų sąrašą. Taip pat tikslinga išplėsti minėtojo reglamento I priede nurodytą sąrašą, kad į jį būtų įtraukti iš Sutarties I priede išvardytų produktų gauti maisto produktai, kurie buvo tik šiek tiek pakeisti“ (pirma konstatuojamoji dalis).

40 — OL 30, 1962, p. 989.

bendro vyno rinkos organizavimo⁴¹, nepažeidžiant kai kurių įvairiose srityse priimtų specialių normų⁴².

(b punktas) teisėtų interesų apsauga, vidaus rinkos sklandus veikimas (c punktas) ir kokybiškų produktų gamybos skatinimas (d punktas).

19. Reglamentas Nr. 1493/1999, grindžiamas tuo, kad „produktų, kuriems taikomas šis reglamentas, aprašymas, pavadinimas ir pateikimas gali turėti nemažą įtaką jų prekybai“, iš dalies skirtas tam, kad būtų „numatytas privalomas tam tikrų terminų vartojimas“, kad būtų galima produktą identifikuoti ir „remiantis Bendrijos taisyklėmis arba sukčiavimo prevencijos taisyklėmis, teikti vartotojams informaciją ir su svarbiais, ir su neprivalomais elementais“ (penkiasdešimta konstatuojamoji dalis). Pagal šio reglamento 47 straipsnio 1 dalį pagrindiniai jo tikslai yra vartotojų (a punktas) ir gamintojų

20. Be to, jame nustatytą tvarką papildo specialūs įstatymai, priimti skirtingose valstybėse narėse.

2) Žemės ūkio ir maisto produktai

21. Reikėjo laukti dešimtojo dešimtmečio pradžios, kad Bendrija nustatytų tvarką, reglamentuojančią teritorinių sąvokų naudojimą kitiems produktams, ir būtent žemės ūkio ir maisto produktams. Nors Direktyva Nr. 79/112 dėl ženklavimo atrodo pakankama ir tinkama priemonė apsaugoti pirkėją nuo sukčiavimo pavojaus⁴³, paaiškėjo, kad taip nėra, nes vis dar veikė skirtingi interesai. Direktyva buvo geras papildymas, tačiau ji veiksmingai nesaugojo geografinių nuorodų ir pirkėjo⁴⁴.

41 — OL L 179, p. 1. Prieš įsigaliojant šiam reglamentui, galiojo 1970 m. balandžio 28 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 816/70, nustatantis papildomas nuostatas bendro vyno rinkos organizavimo srityje (OL L 99, p. 1), ir 1970 m. balandžio 28 d. Tarybos reglamentas Nr. 817/70, nustatantis specialias nuostatas, susijusias su kokybiškais vynais, pagamintais konkrečiuose regionuose (OL L 99, p. 20). Šie teisės aktai buvo atitinkamai pakeisti 1979 m. vasario 5 d. Tarybos reglamentais (EEB) Nr. 337/79 ir Nr. 338/79 (OL L 54, atitinkamai p. 1 ir 48), kuriuos savo ruožtu pakeitė 1987 m. kovo 16 d. Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 822/87 ir 823/87 (OL L 84, atitinkamai p. 1 ir 59), kuriuos panaikino šiuo metu galiojantis reglamentas Nr. 1493/1999.

42 — Pagal 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89, nustatantį bendrąsias spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo ir pateikimo taisykles (OL L 160, p. 1), ir 1991 m. birželio 10 d. Tarybos reglamentą Nr. 1601/91, nustatantį bendrąsias aromatintų vynu, aromatintų vyno gėrimų ir aromatintų vyno kokteilių apibrėžimo, aprašymo ir pateikimo taisykles (OL L 149, p. 1), tokios geografinės nuorodos taikomos tik produktams, steigiamiems su vietovėmis, kuriose jie „įgyja būdingų savybių ir galutines kokybes charakteristikas“ (atitinkamai 5 straipsnio 3 dalies b punktas ir 6 straipsnio 2 dalies b punktas).

43 — Kaip aišku iš minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punkto, šia norma siekiama apsaugoti pirkėjus nuo bet kokio sukčiavimo ar painiavos, kurių galėtų sukelti prekių pavadinimai. Lygiavertis teisės aktas vynu srityje buvo 1989 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2392/89, nustatantis bendrąsias taisykles dėl vynu ir vynuogių misų apibūdinimo ir pateikimo (OL L 232, p. 13), kurį panaikino Reglamentas Nr. 1493/1999.

44 — G. Salignon „La jurisprudence et la réglementation communautaires relatives à la protection des appellations d'origine, des dénominations géographiques et des indications de provenance“, *Revue du Marché Unique Européen*, Nr. 4, 1994, p. 107.

22. Dėl būtinybės išvengti naujų komercinės prekybos kliūčių ir sukurti priemones, kurios pasiūlytų tinkamą apsaugą vartotojams ir gamintojams, buvo nustatyta Bendrijos kokybės politika⁴⁵, kuria siekta ištaisyti Teisingumo Teismo konstatuotus ir pabrėžtus trūkumus⁴⁶.

23. Vėliau, reaguojant į minėtus veiksmus, buvo pateikti keli siūlymai, skirti užtikrinti apsaugą žodžiams, identifikuojantiems maisto produktų kilmės vietas⁴⁷. Šiuo klausimu dirbo Komisija⁴⁸, o keliais atvejais taip pat prisidėjo ir Europos Parlamentas⁴⁹.

24. Taryba, dar kartą pasinaudojusi 1991 m. vasario mėn. pateiktu pasiūlymu, 1992 m.

liepos 14 d. priėmė pagrindinį reglamentą⁵⁰, kuris yra pagrindinis teisės aktas šioje byloje. Priešingai nei vyno sektoriuje, ši sistema, užtikrinama privalomu registravimu, grindžiama tradicine kilmės vietos nuorodos sąvoka, ir apsauga suteikiama tik įtraukus į registrą⁵¹.

D — *Reglamentas Nr. 2081/92*

25. Pagrindinio reglamento konstatuojamosiose dalyse minimos kelios jo priėmimą pateisinančios iniciatyvos: skatinti žemės ūkio produkcijos įvairovę, skatinti produktus, turinčius konkrečių savybių, ir teikti vartotojams aiškią bei patikimą informaciją apie jų pirkinį kilmę. Pripažįstant teigiamus rezultatus, kuriuos valstybės pasiekė savo teisinėse sistemose kilmės nuorodų apsaugos klausimu (šešta konstatuojamoji dalis), ir skirtumus šioje srityje, šiame reglamente teigiama, kad „Bendrijos apsaugos taisyklių sistema leis plėtoti geografines nuorodas ir kilmės vietos nuorodas, nes, nustatant vienesnę požiūrį, tokia sistema užtikrins

45 — 1985 m. Komisijos Žaliojoje knygoje dėl Europos žemės ūkio ateities (Bol-CE 7/8-1985, 1.2.1 ir paskesni punktai bei KOM (85) 333 galutinis), taip pat komunikate dėl vidaus rinkos užbaigimo: Bendrijos teisės aktai dėl maisto produktų (Bol-CE 11-1985, 2.1.18 punktas ir KOM (85) 603 galutinis) paskelbtas tikslas.

46 — Būtent 1979 m. vasario 20 d. Sprendime *Rewe-Zentral*, vad. „Cassis de Dijon“ (120/78, Rink. p. 649).

47 — Šis siūlymas buvo pateiktas Prancūzijos vyriausybės Tarybai skirtame 1988 m. memorandume, pavadintame „Indėlis į maisto produktų vidaus rinkos užbaigimą“, kuriame, be siūlymo suderinti maisto produktų kilmės vietos nuorodų apsaugą, Komisijos taip pat buvo prašoma toliau rengti vertikalios derinimo priemones — būtent žaliavoms — siekiant Bendrijoje nustatyti specialių maisto gaminių, sudarančių kiekvienos valstybės narės kulinariinių tradicijų dalį, pripažinimo sistemą ir sudaryti susitarimus dėl kokybės sertifikavimo. Žr. O. Brouwer „Community Protection of Geographical Indications and Specific Character as a Means of Enhancing Foodstuffs Quality“, *Common Market Law Review*, Nr. 28-1991, p. 618.

48 — Pavyzdžiui, 1989 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatas dėl maisto produktų pardavimo pavadinimų (OL C 271, p. 2).

49 — Jis patvirtino įvairias rezolucijas, tarp kurių reikėtų pabrėžti 1989 m. balandžio 28 d. rezoluciją, kuria siūloma Bendrijoje nustatyti kilmės vietos nuorodų apsaugos tvarką, nors ji buvo skirta tik sūriams.

50 — Tą pačią dieną ji taip pat priėmė Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2082/92 dėl žemės ūkio ir maisto produktų specifinių savybių sertifikatų (OL L 208, p. 9), kuriuo taip pat siekiama nustatyti diferencijavimo rinkoje metodą, pagal kurį tam tikri gamintojai didintų pardavimą ar pelną, sukuriant produktų, turinčių kontroliuojamų ypatybių, tradicinę registravimo ir ženklavimo sistemą, galiojančią kartu su nacionalinėmis sertifikavimo sistemomis, tačiau, skirtingai nuo kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų, nesiejant gamybos ir paruošimo su konkrečia vieta.

51 — Pirmiau minėtas M. M. Maroño Gargallo, p. 217.

sąžiningą konkurenciją tarp šias nuorodas turinčių produktų gamintojų ir sustiprins vartotojų pasitikėjimą tokiais produktais" (septinta konstatuojamoji dalis).

jiems suteikti reputaciją, kurią apsaugoti šia pramoninės nuosavybės forma. Apsauga apsaugo ženklo savininkus nuo ekonominės žalos ir užkertą kelią kitų asmenų neteisėtam praturtėjimui.

26. Siūloma apsauga yra plati, nes pagal reglamento 13 straipsnį įregistruotas pavadinimas saugomas nuo: a) bet kokio tiesioginio ar netiesioginio įregistruotojo pavadinimo naudojimo komerciniais tikslais produktams, kuriems netaikomas įregistravimas; b) bet kokio netinkamo naudojimo, imitavimo ar įvaizdžio apie gaminį atkūrimo, jei yra nurodoma tikroji produkto kilmė; c) bet kokios melagingos ar klaidinančios nuorodos, pavyzdžiui, produkto kilmės, pobūdžio ar svarbiausių ypatybių; ir d) bet kokios kitos praktikos, galinčios suklaidinti visuomenę dėl tikros prekės kilmės.

28. Tačiau dėl tarptautiniu lygiu pasiektos pažangos ir siekimo surasti sprendimą, pritaikytą prie nacionalinės teisės aktuose vyraujančių tendencijų, apsauga neapsiriboja tipiškomis kilmės vietos nuorodomis – ji, nors ir mažiau, apima ir geografines nuorodas. Atsižvelgiant į šioje byloje pareikštą ieškinį dėl panaikinimo, būtų įdomu apsvaistyti šias dvi sąvokas. Taip pat reikia pasidomėti pavadinimais, kurie negali būti registruojami, ir įregistravimo tvarka.

27. Todėl, kaip jau esu nurodęs savo išvadoje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*, „teisinė apsauga suteikia kolektyvinį šių geografinių pavadinimų naudojimo monopolį konkrečiai gamintojų grupei, turinčiai tokią teisę dėl savo įsisteigimo vietos. Taigi ši apsauga skiriasi nuo apsaugos, teikiamos prekių ženklu, kuriuos gali panaudoti tik jų turėtojai“⁵². Ši apsauga reiškia tokio vardo savininko pastangų kompensavimą, nes jis, kurdamas tam tikros formos gaminius, siekia

1) Sąvokos „kilmės vietos nuoroda“ ir „geografinė nuoroda“

29. Pagrindinio reglamento 2 straipsnyje nustatyta, ką šiame reglamente reiškia viena ir kita sąvoka. To paties straipsnio 2 dalyje pateiktas pirmasis apibrėžimas, išplečiamas šio straipsnio 3 ir 4 dalyse.

52 — Minėta 2 išnašoje, 36 punktas. Taip pat žr. 42 punktą, susijusį su įregistravimo pagal pagrindinį reglamentą pasekmėmis.

a) Pagrindinis apibrėžimas

b) geografinė nuoroda – tai regiono, konkrečios vietos ar, išimtiniais atvejais, šalies pavadinimas, naudojamas apibūdinti žemės ūkio ar maisto produktą:

30. Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

a) kilmės vietos nuoroda – „tai regiono, konkrečios vietos arba, išimtiniais atvejais, šalies pavadinimas, naudojamas apibūdinti žemės ūkio ar maisto produktą:

— kuris yra kildinamas iš to regiono, konkrečios vietos ar šalies, ir

— kuris yra kildinamas iš to regiono, konkrečios vietos ar šalies, ir

— kurio kokybė ar savybės yra iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografinė aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais ir kurio gamyba, perdirbimas ir paruošimas atliekamas toje konkrečioje įvardytoje geografinėje vietoje“⁵³;

— kuriam yra priskiriama tam tikra konkreti kokybė, reputacija ar kitos savybės, būdingos tai geografinėi kilmei, ir kurio gamyba ir (ar) perdirbimas ir (ar) paruošimas atliekamas konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje.“

31. Taigi, ne visos nuorodos yra saugomos. Saugomos tik tos kilmės vietos nuorodos, kurių atveju ryšys tarp produkto ir jo pavadinimo yra dvejopas – erdvės ir kokybinis. Be to, kokybinis ryšys naudingas atskiriant kilmės vietos nuorodą nuo geografinės nuorodos, nes pastarosios atveju ryšys su aplinka yra ne toks stiprus⁵⁴.

53 — Šioje formuluotėje vartojama sąvoka, panaši į tą, kuri tradiciškai vartojama tarptautiniuose dokumentuose ir nacionaliniuose įstatymuose. Šio straipsnio formuluotė primena 1958 m. spalio 3 d. Lisabonos susitarimo dėl kilmės vietos nuorodų apsaugos ir jų tarptautinio registravimo, pataisyto Stokholme 1967 m. liepos 14 d. (Jungtinių Tautų Sutarčių rinkinys, 923 tomas, Nr. 13172, p. 205, toliau – Lisabonos susitarimas), 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžimą. Ji taip pat panaši į 1970 m. gruodžio 2 d. Ispanijos įstatymo Nr. 25/1970, kuriuo patvirtinamas Vynuogių, vyno ir alkoholio įstatymas (*Ley del Estatuto de la Viña, el Vino y los Alcoholes*, BOE, Nr. 291, 1970 m. gruodžio 5 d., p. 19816) 79 straipsnyje ir šį įstatymą panaikinusio 2003 m. liepos 10 d. Įstatymo Nr. 24/2003 dėl vynuogių ir vyno (*Ley de la Viña y del Vino*, BOE, Nr. 165, 2003 m. liepos 11 d., p. 27165) 22 straipsnyje pateiktą apibrėžimą.

54 — Kai kurie autoriai mano, kad yra tik laipsnio, o ne esmės, skirtumas, pavyzdžiui, L. Sordelli, „Indicazioni geografiche e denominazioni di origine nella disciplina comunitaria“, *Diritto Industriale*, 1994, p. 837 ir paskesni; kiti teigia, kad skirtumas nėra aiškus, pavyzdžiui, M. López Benítez „Las denominaciones de origen“, *Cedecs*, Córdoba, 1996, p. 85, 1991 m. liepos 3 d. Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto siūlyme dėl Tarybos reglamento (EEB) dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos (OL C 269, p. 62) išreikšta nuomonė.

i) Geografinis ryšys

32. Ir vienu, ir kitu atveju būtinas tiesioginis ryšys su vieta. Šis santykio elementas neturi minimalios ribos, nes žodžiai „konkretni vieta“ apima mažiausią dalį, pavyzdžiui, slėnio dalį, kalno šlaitą ar upės krantą.

33. Atvirkščiai, yra maksimali riba, kurią nurodo sąvoka „šalis“ – teritorinis vienetas, apsaugomas tik „išimtiniais atvejais“. Iš esmės galima įsivaizduoti, kad tokia galimybė numatyta nedidelėms valstybėms⁵⁵. Tačiau, jeigu taip būtų, tai būtų nurodyta reglamente⁵⁶. Taigi, atsižvelgiant į nustatytas sąlygas, įmanoma taikyti apsaugą didelio masto nuorodoms, įskaitant ir tas, kurios apima visą valstybę⁵⁷.

55 — 1992 m. birželio 12 d. specialiojo „žemės ūkio“ komiteto posėdžio protokolas Nr. 7290/92, kuriame nurodoma, kad „Komisija ir Taryba pareiškia, jog pagal 2 straipsnio 2 dalies a ir b punktus Liuksemburgo Didžioji Hercogystė laikytina išimtinu atveju. Taryba ir Komisija patvirtina, kad nacionaliniam Liuksemburgo prekės ženklui taikoma reglamento 2 straipsnis“. Žr. pirmiau minėtą R. Pellicer, B-84, p. 16 ir 17.

56 — Kaip Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas tuo metu siūlė pirmiau minėtoje 1991 m. liepos 3 d. nuomonėje, pateiktoje dėl reglamento pasiūlymo.

57 — Pastarąją galimybę jau yra pabrėžęs generalinis advokatas F. G. Jacobs savo išvadoje byloje *Komisija prieš Vokietiją* (2002 m. lapkričio 5 d. Sprendimas, vad. „CMA“, C-325/00, Rink. p. I-9977), kurios 40 punkte jis teigė, kad apibrėžimas „taikomas tik tuo atveju, kai aptariama valstybė narė yra ypač maža (pavyzdžiui, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė) ir galbūt – jeigu siekiama įregistruoti produktą visai valstybei narai, ir šio produkto kokybė ar reputacija priskirtini tai valstybei narai“.

34. Reikėtų pabrėžti galimybę, kad kilmės vietos nuoroda apima visą teritoriją, ir tam tikros nacionalinės bei tarptautinės nuostatos nenustato jokios maksimalios ribos⁵⁸. Atvirkščiai, tam tikros Bendrijos teisės normos, pavyzdžiui, pirmiau minėtos vyno sektoriuje galiojančios normos, pripažįsta tokios plačios nuorodos išimtinį pobūdį⁵⁹.

35. Aišku, pavadinimas, kuris apima visą valstybę, gali būti vertinamas kaip protekcionistinis, jeigu jos produktams privalumai suteikiami vien dėl to, kad jie pagaminti šioje šalyje. Vertinant, ar šie atvejai yra „išimtiniai“, reglamente vis dėlto nurodomi keli atvejai, kai prekės savybės siejamos su

58 — 1966 m. liepos 6 d. Prancūzijos įstatyme be jokių apribojimų pripažįstama, kad šalies pavadinimas yra kilmės vietos nuoroda. Jokio pobūdžio erdvės apribojimo nebėra susitarime dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, esančiame sutarties, įsteigiančios Pasaulio prekybos organizaciją, patvirtintos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu Nr. 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1), 1C priede. Jos 22 straipsnyje geografinės nuorodos apibrėžiamos kaip „skirtos identifikuoti produktą, kilusį iš narės teritorijos, jos teritorijos regiono ar vietovės tuo atveju, kai produkto kokybė, reputacija ar kita konkreti savybė gali būti iš esmės priskirta šiai geografinėi kilimei“. Toks pat apibrėžimas yra ir Lisabonos susitarime dėl kilmės vietos nuorodų nustatymo.

59 — Tokia išvada darytina iš „konkretaus regiono“ sąvokos, pateiktos Reglamente Nr. 1493/1999 VI priedo A dalyje, kuri apsiriboja „vynuogių auginimo vietoje arba vynuogių auginimo vietovių visuma“. Reglamente Nr. 1576/89 trečioje konstatuojamojoje dalyje aiškiau teigiama, kad „Bendrijos taisyklėse turi būti numatytos tam tikros teritorijos, kuriose išimties tvarka gali būti nurodytos kai kurios šalys, kai tose teritorijose leidžiama naudoti atitinkamas geografines nuorodas“, o 5 straipsnio 3 dalyje nustatoma konkrečiai išimtis Liuksemburgo Didžiąjai Hercogystei – „marque nationale luxembourgeoise“.

gamtos ar žmogaus veiklos elementais visoje šalyje⁶⁰, ši padėtis ypač būdinga nedidelėms šalims, tačiau tai netrukdo to taikyti kitoms situacijoms. Pavyzdžiui, tokį pavyzdį atitiktų „Svecia“⁶¹ ar „Salamini italiani alla cacciatora“⁶² įregistravimas.

gaus veiklos veiksniai“⁶³. Nors jungtuko „ir“ panaudojimas atskleidžia, kad yra būtini du elementai, niekas neklaido tam, kad vienas jų nuolat vyrautų, nes daugeliu atvejų specifinės savybės saugomos kaip kilmės vietos nuoroda, jeigu joms turi įtakos gamtinės sąlygos, ir kaip geografinė nuoroda, jeigu ypatybes lemia būtent žmogaus veikla⁶⁴.

ii) Kokybinis ryšys

36. Pagal šį reikalavimą tai produktas, kurio kokybė ar savybės išskiria jį iš kitų panašių produktų dėl jo kilmės aplinkai būdingų specifinių savybių, pavyzdžiui, klimato ar augmenijos.

37. Tačiau specifiskumą paprastai lemia daugiau negu viena priežastis, o kartais jų derinys. Nuostatoje minimi „gamtos ir žmo-

b) Panašios sąvokos

38. 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse kilmės vietos nuorodos sąvoka išplečiama, į ją įtraukiant tradicinius pavadinimus ir kitus fizinių konotacijų turinčius pavadinimus.

i) Tradiciniai pavadinimai

39. Paprastai teritoriniai pavadinimai susideda iš miesto, vietovės, rajono arba didesnio

60 — Pirmiau minėtas J. M. Cortés Martín, p. 351. Šia prasme jis teisingai nurodė, kad galimybė įrodyti tokią sąsają „mažėja, jeigu teritorinė taikymo sritis, į kurią pavadinimas turėtų daryti nuorodą, išplečiama“ (generalinio advokato A. La Pergola išvados byloje *Feta* 8 punktas).

61 — 1997 m. lapkričio 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2325/97, papildantis Reglamento (EB) Nr. 1107/96 dėl geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų įregistravimo, vadovaujantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2081/92 17 straipsnyje nustatyta tvarka, priedą (OL L 322, p. 33).

62 — 2001 m. rugsėjo 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1778/2001, papildantis Reglamento Nr. 1107/96 priedą (OL L 240, p. 6).

63 — *Windsurfing Chiemsee* byloje pateiktos išvados 45 punkte (1999 m. gegužės 4 d. Sprendimas, C-108/97 ir C-109/97, Rink. p. I-2779) generalinis advokatas G. Cosmas kaip gamtos veiksnius nurodė žaliavas, regiono dirvožemį ir klimatą, o tarp žmogūškųjų veiksmių paminėjo panašių įmonių koncentraciją tame pačiame regione, specializaciją tam tikrų produktų gamyboje ar paruošime ir nustatyto lygio kokybės išlaikymą.

64 — Iš esmės daug mineralinių vandenių, kuriuos labiausiai veikia gamtiniai veiksniai, buvo įregistruoti kaip kilmės vietos nuorodos, o duonos, konditerijos ir kulinarijos gaminiai buvo įregistruoti kaip geografinės nuorodos. Reikia atsižvelgti į tai, kad pagal Reglamentą Nr. 692/2003 pagrindinis reglamentas nebetaikomas mineraliniams vandenims ir šaltinio vandenims, nes praėjus dešimties metų terminui, skaičiuojamam nuo jo patvirtinimo dienos, šios kilmės vietos nuorodos išbraukiamos iš registro (2 straipsnis).

ar mažesnio regiono pavadinimo. Tačiau kitų platesnio masto požymių yra ekonominėje prekyboje, kurie tiesiogiai ir nedviprasmiškai nenurodo regioninės kilmės, tačiau netiesiogiai leidžia manyti, kad ji yra. Todėl ji kyla iš čia dėl tradicinių žodžių, tiesiogiai nenurodančių vietos, tačiau galinčių nurodyti prekės kilmę, nes šie žodžiai vartotojams siejasi su tam tikra vieta⁶⁵.

40. Pagal 2 straipsnio 3 dalies formuluotę tam tikri tradiciniai, geografiniai ar kitokio pobūdžio pavadinimai, nurodantys iš kurio nors regiono ar konkrečios vietos kildinamą kurį nors žemės ūkio produktą, atitinkantį 2 dalies a punkto antros įtraukos sąlygas, taip pat laikomi kilmės vietos nuorodomis⁶⁶.

41. Šiuose pavadinimuose, kurie buvo lygiai taip pat leidžiami kitose srityse, pavyzdžiui,

65 — C. Fernández Novoa „La protección internacional de las denominaciones geográficas de los productos“, *Tecnos*, Madridas, 1970, p. 3.

66 — Reglamento siūlyme (OL C 30, p. 11) jie buvo tapatinami su geografinėmis nuorodomis. Be kita ko, kai kurie autoriai manė, kad jų nelaikymas geografinėmis nuorodomis yra diskriminacija: F. K. Beier ir R. Knaak „The Protection of Direct and Indirect Geographical Indications of Source in Germany and The European Community“, *International Review of Industrial Property and Copyright Law*, vol. 25-1994, p. 32; W. Tilmann, „EG-Schutz für Geographische Herkunftsangaben“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1992, p. 833 ir P. Jiménez Blanco „Las denominaciones de origen en el Derecho del comercio internacional“, *Eurolex*, Madridas, 1996, p. 52.

vyno sektoriuje⁶⁷, geografinis ryšys išnyksta, nors asociacija su konkrečia vietoje, iš kurios kildinamos tam tikros savybės, išlieka pagrindiniu elementu. Tai neeiliniai atvejai – nuostatoje kalbama apie „konkrečius pavadinimus“, atitinkančius esmines sąvokos, su kuria jie tapatinami, sąlygas.

42. Skirtingai nuo kitų sektorių, kuriuose apsauga teikiama tik aiškiai paminėtiems pavadinimams, bendra apsauga nuo šiol teikiama žemės ūkio ar maisto produktams, kilusiems iš „konkretaus regiono ar vietos“, su sąlyga, kad jų kokybė ar savybės yra iš esmės ar išimtinai sietinos su tam tikra geografine aplinka su jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais ir kad jų gamyba, perdirbimas bei paruošimas atliekami konkrečioje įvardytoje geografinėje vietoje.

ii) Kiti teritoriniai pavadinimai

43. Pagal 2 straipsnio 4 dalį apsauga taikoma ir tada, kai konkrečių produktų žaliavos yra kilusios iš didesnės arba kitos negu perdirbi-

67 — Reglamento Nr. 1493/1999 VI priede nurodoma, kad pavadinimai „muscadet“, „blanquette“, „vinho verde“, „cava“ ir „manzanilla“ yra pripažįstami kaip atitinkamų konkrečių regionų, kurių ribas nustatė ir reglamentavo atitinkamos valstybės narės iki 1986 m. kovo 1 d., pavadinimai. Lygiai taip pat Reglamentas Nr. 1576/89 suteikia apsaugą pavadinimams „pacharán“, „korn“, „kornbrand“ ir „jägertee“.

mo teritorija geografinės vietovės, jeigu yra ribota žaliavų gamybos teritorija, specialios žaliavų gamybos sąlygos ir kontrolės sistema tų sąlygų laikymuisi užtikrinti.

44. Ta pati nuostata taip pat apima atvejus, kai pagal kilmės vietos nuorodą identifikuojama prekė vis dėlto nėra kilusi iš nurodytos vietos⁶⁸.

2) Neregistruotini pavadinimai

45. 3 straipsnyje pateikiamas apibrėžimas negatyviaja prasme, draudžiantis įregistruoti tam tikrus pavadinimus, pavyzdžiui, bendrinius pavadinimus ir tuos, kurie gali suklaidinti dėl tikros produkto kilmės.

a) Bendriniai pavadinimai

46. Grįžtant prie klasikinio draudimo, kurį taiko nacionalinės institucijos ir kurį yra

pripažinęs Teisingumo Teismas⁶⁹, pirmiau minėto straipsnio 1 dalyje draudžiamas „pavadinimų, tapusių bendriniais“ įregistravimas. Šią nuostatą papildė 17 straipsnio 2 dalis, pagal kurią taip pat draudžiama registruoti „bendrinius pavadinimus“, net jeigu jiems taikoma apsauga valstybėse narėse ar jie pagal įprastą praktiką nusistovėję kitose valstybėse, kuriose nėra apsaugos sistemos.

47. Draudimas yra pateisinamas dėl to, kad šie pavadinimai nebeatlieka savo pagrindinės funkcijos, nes jie prarado ryšį su kilmės vietoje ir nebeapibūdina prekybos kaip kilusios iš tam tikros vietos, o apibūdina tik prekių rūšį ar tipą⁷⁰.

48. Pačiame pagrindiniame reglamente, pripažįstant draudimo keliamas problemas, nustatomos taisyklės jam apibrėžti. Viena vertus, reglamente nurodoma, kad „šiam reglamente „pavadinimas, kuris yra tapęs bendrinis“ – tai žemės ūkio ar maisto produkto pavadinimas, kuris, nors ir sietinas su tam tikra vieta ar regionu, buvo pirmiausia pagamintas ar pateiktas rinkai, tapo įprastu žemės ūkio produkto ar maisto produkto pavadinimu“. Kita vertus, priduriama, kad „siekiant nustatyti, ar pavadinimas

68 — Nustačius šią išimtį reglamente, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė pateikė pasiūlymą įregistruoti „sūrį Stilton“, kurio paruošimas buvo pradėtas Anglijos Stilton mieste, o vėliau perkeltas į netoli esančią vietą, išsaugant pavadinimą, kuriuo šis sūris yra tradiciškai žinomas.

69 — 1975 m. vasario 20 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją*, vad. „Sekt-Weinbrand“ (12/74, Rink. p. 181).

70 — Pirmiau minėtas C. Fernández Novoa, p. 39; taip pat A. Mattera „El mercado único, sus reglas y su funcionamiento“, *Civitas*, Madridas, 1991, p. 447.

tapo bendrinis, reikia atsižvelgti į visus veiksnius, o ypač į:

— padėtį valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir vartojimo vietoje,

— padėtį kitose valstybėse narėse,

— atitinkamus nacionalinės ar Bendrijos teisės aktus.“

49. Atsargumo priemonių imamasi ne tik šioje nuostatoje, nes 3 straipsnyje Tarybai pavedama įsigaliojus šiam reglamentui nustatyti ir patvirtinti neišsamų orientacinį sąrašą žemės ūkio produktų ir maisto produktų pavadinimų, kuriems yra taikomas šis reglamentas ir kurie pagal 1 dalies sąlygas yra laikomi bendriniais ir todėl negali būti įregistruoti pagal šį reglamentą. Tačiau iki šios išvados pateikimo dienos minėtasis sąrašas taip ir nebuvo sudarytas.

b) Klaidinantys pavadinimai

50. 3 straipsnio 2 dalyje atsisakoma registruoti pavadinimą, jeigu jis prieštarauja „au-

galo veislės ar gyvūno veislės pavadinimui ir todėl gali suklaidinti visuomenę dėl tikros produkto kilmės“.

3) Įregistravimo tvarka

51. Kaip ir kitų pramoninės nuosavybės teisių atveju, žemės ūkio produkto ar maisto produkto skiriamą ženklo garantija priklauso nuo įrašymo į registrą, o ši priemonė yra pamatinio pobūdžio ir atitinka Bendrijos prekių ženklo analogiškus tikslus⁷¹, skirtingai nuo situacijos vyno sektoriuje.

52. Šio reikalavimo, kuris yra vienintelė tokių ženklų apsaugos Bendrijoje priemonė, turi būti laikomasi, tą patvirtina ir 17 straipsnio 3 dalis; tai galioja ir tiems pavadinimams, kurie iki pagrindinio reglamento įsigaliojimo jau buvo saugomi nacionalinių įstatymų arba pagal įprastą valstybėse, kuriose taikoma kitokia sistema, nusistovėjusią praktiką. Įregistravimas gali vykti įprasta arba supaprastinta tvarka.

71 — Jį reglamentuoja 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1).

a) Įprasta tvarka

53. Šią tvarką sudaro du vienas po kito einantys etapai, kurių pirmasis vyksta nacionalinėje vyriausybėje, o antrasis – Komisijoje. Pastarąjį sudaro patikrinimas, tam tikrais atvejais – įregistravimo užprotestavimas ir sprendimas dėl įregistravimo.

54. Dėl šių ieškinių dėl panaikinimo reikėtų pažymėti, kad pagal pagrindinio reglamento 15 straipsnį⁷² įkuriamas komitetas (toliau – reguliavimo komitetas), kuriam pateikiamas projektas, apie kurį šis komitetas pareiškia savo nuomonę. Taigi yra dvi alternatyvos: jeigu pasiekiamas sutarimas, projektas patvirtinamas; jeigu nesutariama, projektas nedelsiant pateikiamas Tarybai. Tas pats taikoma ir tuo atveju, jeigu minėtas komitetas, dažnai dėl nepakankamo balsų skaičiaus, nepareiškia savo nuomonės. Jeigu Taryba dėl tam tikrų priežasčių per tris mėnesius nepriima jokie sprendimo, „pasiūlytas priemonės priima Komisija“.

b) Supaprastinta tvarka

55. Siekiant, kad pavadinimai, kurie jau yra saugomi nacionalinėse teisinėse sistemose,

72 — Šios nuostatos nauja redakcija yra 2003 m. balandžio 14 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 806/2003, suderinančiame su Sprendimu 1999/468/EB nuostatas, susijusias su komitetais, padedančiais Komisijai naudotis savo įgyvendinimo įgaliojimais, nustatytais Tarybos dokumentuose, priimtuose vadovaujantis konsultavimo procedūra (kvalifikuota balsų dauguma) (OL L 122, p. 1).

nesusidurtų su tomis pačiomis kliūtimis ir uždelsimais, su kuriais susiduriama įregistruojant naujus pavadinimus, be minėtų priemonių, 17 straipsnyje (šią nuostatą panaikino anksčiau minėtas Reglamentas Nr. 692/2003) buvo nustatytos kitos, paprastesnės priemonės.

56. Tame straipsnyje buvo nustatytos šios priemonės: a) per šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybės narės informuoja Komisiją, kuriuos jų teisiškai saugomus pavadinimus ar pavadinimus, pagal įprastą praktiką nusistovėjusius valstybėse narėse, kuriose nėra apsaugos sistemos, jos nori įregistruoti pagal šį reglamentą; ir b) remdamasi 15 straipsnyje nustatyta tvarka, Komisija, netaikydama 7 straipsnio ir jei tai nėra bendriniai pavadinimai, įregistruoja 2 ir 4 straipsnių nuostatas atitinkančius pavadinimus⁷³.

c) Mokslo komitetas

57. Ši tvarka, nepaisant to, kokia procedūra vadovaujama, dažnai susijusi su ypač tech-

73 — Ši tvarka išsamiau aprašyta Komisijos komunikate subjektams, suinteresuotiems žemės ūkio produktų ar maisto produktų kilmės vietos nuorodomis ir geografinėmis nuorodomis, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 2081/92 (1993 m. spalio 9 d., OL C 273, p. 4) 17 straipsnyje nustatytą supaprastinto įregistravimo Bendrijos lygtu tvarką. Doktrinoje buvo labai kritikuojama tai, kad nėra tvarkos, kuri leistų su tokiu įregistravimu susijusiems asmenims pareikšti protestą; pavyzdžiui, pirmiau minėtas J. M. Cortés Martín, p. 386 ir 387. Pagal Reglamento Nr. 692/2003 tryliką konstatuojamąją dalį dėl šios spragos, kartu su kitomis priežastimis, supaprastinta tvarka buvo panaikinta.

ninio pobūdžio problemų nagrinėjimu. Kad galėtų pasikonsultuoti šiais klausimais, 1992 m. gruodžio 21 d. Sprendimu⁷⁴ Komisija įsteigė mokslo komitetą, kurį sudaro aukštos kvalifikacijos ekspertai; jų užduotis – nagrinėti nuorodų ir pavadinimų bei jų išimčių apibrėžimo elementus ir šių nuorodų bendrinį pobūdį, vertinti, kiek prekė gali būti laikoma tradicine, ir kriterijus, susijusius su galimybe vartotojui supainioti prekes tuo atveju, jei kyla ginčas.

pavadinimą⁷⁶. Šioje byloje ieškiniai pareikšti būtent siekiant ginčyti vieną iš tokių papildymų.

III — Teisingumo Teismo praktikos nagrinėjimas

60. Teisingumo Teismo sprendimų analizė rodo, kad yra ypač svarbu suprasti šioje byloje nagrinėtinas sąvokas, teikiamos apsaugos tikslą ir pagrindinio reglamento prasmę.

E — *Reglamentas (EB) Nr. 1107/96*

58. Komisija, remdamasi pagrindinio reglamento 17 straipsnyje minimais pranešimais ir siekdama paskelbti Bendrijos lygiu įregistruotus pavadinimus, 1996 m. birželio 12 d. patvirtino minėtą Reglamentą (EB) Nr. 1107/96⁷⁵. Šio reglamento 1 straipsnyje nustatyta, kad „priede išvardyti pavadinimai įregistruojami kaip saugomos geografinės nuorodos arba saugomos kilmės vietos nuorodos“.

A — *Pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių kvalifikavimas*

61. Geografinės nuorodos pirmą kartą kaip šalutinis klausimas buvo nagrinėjamas sprendime *Dasonville*⁷⁷; tai buvo procesas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą dėl buvusių EEB sutarties 30, 31, 32, 33, 36 ir 85 straipsnių reikalavimo Belgijoje turėti eksportuotojo valstybės vyriausybės išduotą

59. Šis priedas buvo ne kartą pildomas ir keičiamas, paprastai siekiant įtraukti naują

74 — 1992 m. gruodžio 21 d. Sprendimas 93/53/EEB, įsteigiantis kilmės pavadinimų, geografinių nuorodų ir specifinio pobūdžio sertifikatų mokslo komitetą (OL 1993 L 13, p. 16), pakeistas 1994 m. birželio 14 d. Komisijos sprendimu 94/437/EB (OL L 180, p. 47) ir 1997 m. spalio 2 d. Komisijos sprendimu 97/656/EB (OL L 277, p. 30, toliau – Sprendimas 93/53).

75 — 1996 m. birželio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1107/96 dėl geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų įregistravimo vadovaujantis Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 17 straipsnyje nustatyta tvarka (OL L 148, p. 1).

77 — 1974 m. liepos 11 d. Sprendimas (8/74, Rink. p. 837).

oficialų dokumentą prekėms su kilmės vietos nuoroda atžvilgiu išaiškinimo. Be lygiaverčio poveikio priemonės apibrėžimo (minėto sprendimo 5 punktas), šiuo sprendimu pripažinta, kad nesant Bendrijos taisyklių sistemos, užtikrinančios vartotojams produkto kilmės vietos nuorodos autentiškumą, valstybės gali imtis priemonių, kurios būtų protingos, nediskriminacinės ar ribojančios, kad užkirstų kelią nesąžiningiems veiksams (to paties sprendimo 6 ir 7 punktai).

62. Pirmiau minėtame sprendime *Sekt-Weinbrand* klausimas buvo sprendžiamas labiau tiesiogiai, atsižvelgiant į laisvą prekių judėjimą. Komisija teigė, kad Vokietijos Federacinė Respublika pažeidė šią laisvę, leisdama naudoti nuorodas „Sekt“ ir „Weinbrand“ tik nacionaliniam vynui ir brendžiui, o pavadinimą „Prädikatssekt“ – tik Vokietijoje paruoštam Sekt, kuriame yra minimalus vokiškų vynuogių procentas. Teisingumo Teismas pritarė šiai pozicijai ir teigė, kad nors Sutartis leidžia kiekvienai valstybei priimti teisės aktus šiuo klausimu, ji vis dėlto draudžia nustatyti naujas savavališkas ir nepateisinamas sąlygas, sukeliančias kiekybinams apribojimams lygiaverčio poveikio pasekmių, o taip yra tuo atveju, kai geografinių nuorodų apsaugą ketinama suteikti tiems pavadinimams, kurie tuo momentu, kai tokia apsauga teikiama, yra bendrinio pobūdžio.

63. Minėtame sprendime pripažinta, kad laisvo judėjimo apribojimas pateisinamas būtinybe užtikrinti kilmės pavadinimo autentiškumą, nes juo gamintojų interesai apsaugomi nuo nesąžiningos konkurencijos, o vartotojų interesai – nuo galinčių suklaidinti nuorodų (7 punktas). Sprendime *Cassis de Dijon*⁷⁸ apribojimus pateisinančiomis naujomis aplinkybėmis buvo įvardyti „komercinių sandorių sąžiningumas“ ir „vartotojų apsauga“.

64. Vis dėlto šios priežastys nėra minimos tarp vardijamų EB 30 straipsnyje, „kurios negali būti taikomos kitiems atvejams nei nurodytieji“⁷⁹ ir kurios turi būti aiškinamos griežtai⁸⁰. Todėl atsiranda abejonių dėl šios nuostatos taikymo remiantis prekės kilmę apibūdinančiais žodžiais.

65. Doktrinoje dažniausiai palankiau vertinamas jų įtraukimas į nuostatoje paminėtą pramoninės ir komercinės nuosavybės sąvoką⁸¹. Šiuo atžvilgiu remiamasi 1883 m. kovo

78 — Minėtas 1979 m. vasario 20 d. Sprendimas, vad. „Cassis de Dijon“. Prancūzijoje laisvai parduodamas 15–20° stiprumo prancūziškas vaisių likeris, kurį ketinta pateikti į rinką Vokietijoje, kur tokiems gėrimams nustatytas minimalios 25° alkoholio koncentracijos reikalavimas.

79 — 1981 m. birželio 17 d. Sprendimas *Komisija prieš Airiją* (113/80, Rink. p. 1625, 7 punktas); 1982 m. birželio 9 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją* (95/81, Rink. p. 2187, 20 ir 21 punktai) ir 1997 m. gegužės 7 d. Sprendimas *Pistre ir kt.* (C-321/94–C-324/94, Rink. p. I-2343, 52 punktas).

80 — 1991 m. kovo 19 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (C-205/89, Rink. p. I-1361, 9 punktas).

81 — Pavyzdžiui, F.-K. Beier „Propiedad industrial y libre circulación de mercancías en el mercado interior y en el comercio con terceros Estados“, *Revista General de Derecho*, Nr. 549, 1990 m. birželio mėn., p. 4521 ir 31 pastaba. p. 4519; taip pat pirmiau minėtas A. Bercovitz, p. 520.

20 d. Paryžiaus sąjungos konvencija dėl intelektualinės nuosavybės apsaugos⁸², kurios 1 straipsnio antroje įtraukoje, be patentų ir prekių ženklų, minimos „geografinės nuorodos ar kilmės vietos nuorodos“.

pakartoti sprendimuose *Ravit*⁸⁶ ir *Consorzio del Prosciutto di Parma ir Salumificio S. Rita*⁸⁷.

B — Apsaugos tikslas

66. Šis teiginys buvo patvirtintas sprendime *Delhaize ir Le Lion*⁸³, kuriame buvo nagrinėjama galimybė išpilstyti vyną į butelius kitoje vietoje nei jo paruošimo vieta, manant, kad uždrausti tokią galimybę būtų laikoma draudžiama priemone, kurios negalima pateisinti „siekiu apsaugoti pramoninę ir komercinę nuosavybę 36 straipsnio (po pakeitimo – EB 30 straipsnis) prasme, kai ji būtina užtikrinti, kad kilmės vietos nuoroda atliktų savo specifinę funkciją“ (16 punktas). Tokia pat pozicija buvo išreikšta sprendimuose *Exportur*⁸⁴ ir *Belgija prieš Ispaniją*⁸⁵. Pastarajame sprendime konstatuota, kad „kilmės vietos nuorodos sudaro pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių dalį. Taikytini teisės aktai apsaugo teisės į juos turėtojus nuo minėtų nuorodų neteisėto naudojimo, kai tretieji asmenys siekia gauti pelno iš reputacijos, kurią yra igijusios minėtos nuorodos. Jais siekiama užtikrinti, kad tokia nuoroda pažymėta prekė yra kilusi iš konkrečios geografinės vietovės ir turi tam tikrų savybių“ (54 punktas). Šie teiginiai buvo

67. Minėtame sprendime *Sekt-Weinbrand* buvo pažymėta, jog kilmės vietos nuorodų ir geografinių nuorodų funkcija yra informuoti bei užtikrinti, kad konkretus produktas „iš tikrųjų turi savybių ir ypatybių dėl to, kad jo kilmė siejama su tam tikru konkrečiu geografiniu regionu“ (7 punktas). Ši praktika leido manyti, kad yra dvejopas ryšys: erdvės ir kokybinis⁸⁸, patikslintas pagrindiniame reglamente, kuriuo taip pat buvo remiamasi pirmiau minėtame sprendime *Delhaize ir Le Lion*.

68. Pirmiau minėtame sprendime *Belgija prieš Ispaniją* buvo pabrėžta reputacija tarp vartotojų, kuria gamintojai gali pasinaudoti tam, kad pritrauktų klientų. Šiame sprendime buvo nurodyta, kad „kilmės vietos nuorodų reputacija priklauso nuo jų įvair-

86 — 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimas (C-469/00, Rink. p. I-5053, 49 punktas).

87 — 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimas (C-108/01, Rink. p. I-5121, 64 punktas).

88 — Dvejopo ryšio buvimas, taip pat ir kilmės nuorodų atveju, buvo ilgai kritikuojamas doktrinoje. Be kitų, F.-K. Beier „La nécessité de protéger les indications de provenance et les appellations d'origine dans le Marché Commun. En marge de l'Arrêt Sekt/Weinbrand de la Cour de Justice des Communautés européennes du 20 février 1975“, *Propriété Industrielle*, OMP/BIIRPI, 1977, p. 160.

82 — Pataisyta Stokholme 1967 m. liepos 14 d., *Recueil des traités des Nations unies*, 828 t., Nr. 11851, p. 305.

83 — 1992 m. birželio 9 d. Sprendimas (C-47/90, Rink. p. I-3669).

84 — 1992 m. lapkričio 10 d. Sprendimas (C-3/91, Rink. p. I-5529).

85 — 2000 m. gegužės 16 d. Sprendimas (C-388/95, Rink. p. I-3123).

džio tarp vartotojų. Šis įvaizdis savo ruožtu iš esmės priklauso nuo konkrečių produkto savybių, o bendrai – nuo jo kokybės. Galiausiai būtent pastaroji lemia produkto reputaciją“ (56 punktas).

69. Priskyrimas pramonei ir komercinei nuosavybei reiškia naują perspektyvą teisių turėtojų turto požiūriu, kuri grindžiama jų produktų akivaizdžia ar numanoma reputacija⁸⁹, apsaugant, kad šių produktų neteisėtai nepasisavintų tie, kurie ketina pasinaudoti pavadinimu neturėdami jokio teisinio pagrindo. Kitaip tariant, toks priskyrimas reiškia naudojimo monopolio suteikimą. Kaip buvo pripažinta sprendime *Keurkoop*⁹⁰, šios nuosavybės garantija EB 30 straipsnio tikslais siekiama „nustatyti išimtinės tai nuosavybei būdingas teises“ (14 punktas).

70. Tačiau iš sprendimo *Warsteiner Brau-erie*⁹¹ ir dar tiksliau – iš pirmiau minėto sprendimo *CMA* aišku, kad geografinių nuorodų apsauga išplaukia ne iš pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos, bet prireikus iš vartotojų apsaugos. Sprendimo *CMA* 32 punkte atmetamas argumentas, kad „ginčijama tvarka pateisinama pagal EB

sutarties 36 straipsnį (po pakeitimo – EB 30 straipsnis), nes jai galioja leidžianti nukrypti nuostata dėl pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos, kiek *CMA* ženklą galima laikyti paprasta geografinės kilmės nuoroda“.

C — Pagrindinis reglamentas

71. Teisingumo Teismas yra jau ne kartą nagrinėjęs pagrindinį reglamentą. Jeigu, siekiant bendros išvados šiuo klausimu, būtų pabandyta susisteminti Bendrijos teismų praktiką, galima būtų išskirti sprendimus, susijusius su taikymo sritimi, sprendimus dėl reguliavimo masto Bendrijoje ir sprendimus dėl įregistavimo bei jo pasekmių.

1) Taikymo sritis

72. Sprendime *Italija prieš Komisiją*⁹², nagrinėjant ieškinį dėl reglamento, nustatančio prekybą alyvuogių aliejumi reglamentuojančias normas⁹³, buvo nurodyta, kad pagrindiniame reglamente nustatyti kriterijai „susiję

89 — Pavyzdžiui, 1978 m. gegužės 23 d. Sprendimas *Hoffmann-La Roche* (102/77, Rink. p. 1139, 7 punktas) ir 1996 m. liepos 11 d. Sprendimas *Eurim-Pharm* (C-71/94–C-73/94, Rink. p. I-3603, 31 punktas) – abu susiję su prekių ženklais; pirmiau minėtas sprendimas *Exportur* (28 punktas) arba 1994 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *SMW Winzerekt* (C-306/93, Rink. p. I-5555, 25 punktas), kuriuose aiškiai minima „reputacija“.

90 — 1982 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas (144/81, Rink. p. 2853).

91 — 2000 m. lapkričio 7 d. Sprendimas (C-312/98, Rink. p. I-9187), kuriame atsakyta į prejudicinį klausimą, pateiktą byloje dėl alaus ženklavimo.

92 — 2000 m. gruodžio 14 d. Sprendimas (C-99/99, Rink. p. I-11535).

93 — 1998 m. gruodžio 22 d. Reglamentas (EB) Nr. 2815/98 (OL L 349, p. 56).

su konkrečiomis vienodomis geografinėmis vietovėmis ir jie negali būti bendromis taisyklėmis, taikomomis nepaisant aptariamų vietovių dydžio ir heterogeniškumo“. Taigi nėra „bendro principo, kad skirtingų žemės ūkio produktų kilmė turi būti nustatoma vienodomis ir privalomomis sąlygomis, remiantis geografinė vietoje, kurioje jie išauginti“ (24 punktas).

73. Be to, kaip matyti iš sprendimo *Budějovický Budvar*⁹⁴, galimybė pasinaudoti pagrindiniu reglamentu „iš esmės priklauso nuo pavadinimo pobūdžio, nes jis taikomas tik to produkto, kurio savybės turi konkretų ryšį su produkto geografinė kilmė, pavadinimui, ir nuo Bendrijos teikiamos apsaugos masto“.

74. Konkrečiau kalbant, pirmiau minėtame ir mano jau nagrinėtame sprendime *Pistre ir kt.*, kuriame buvo pateiktas atsakymas į *Cour de cassation* (Prancūzija) pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl žodžio „*montagne*“ naudojimo žemės ūkio prekėms ir maisto prekėms, buvo pabrėžta, jog yra būtinas ryšys tarp, viena, prekių kokybės bei savybių ir; antra, geografinės aplinkos. Minėtoje sąvokoje šio ryšio nėra, jeigu ji pirkėjui sukelia asociacijas su tam tikromis savybėmis, abstrakčiai susijusiomis tiesiog su kalnų vietovėmis, o ne su konkrečiame regione ar šalyje esančia vieta.

94 — 2003 m. lapkričio 18 d. Sprendimas (C-216/01, Rink. p. I-13617).

75. Bet kuriuo atveju, kaip yra aišku iš pirmiau esančiame punkte paminėto sprendimo, ne pagrindinio reglamento taikymo srityje valstybės išsaugo teisę reglamentuoti teritorinių pavadinimų naudojimą jų teritorijoje. Pirmiau minėtame sprendime *Warsteiner Brauerei* buvo patvirtintas kriterijus, susijęs su paprastomis nuorodomis, pripažinus, jog Bendrijos teisė „neprieštarauja tam, kad būtų taikomi nacionalinės teisės aktai, draudžiantys, kai yra sukčiavimo pavojus, naudoti geografinės kilmės nuorodą, jeigu produkto, su kuria jis naudojamas, savybės neturi jokio ryšio su jo geografinė kilmė“ (54 punktas). Pirmiau minėtame sprendime *Budějovický Budvar* šis teiginys buvo iš naujo pabrėžtas.

2) Apsaugos mastas

76. Sprendime *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola*⁹⁵ buvo nurodyta, kad, viena vertus, šiuo metu Bendrijos teisėje laisvo prekių judėjimo principas nekliaudo valstybei narei imtis priemonių, skirtų apsaugoti įregistruotas nuorodas. Kita vertus, šiame sprendime Teisingumo Teismas pridūrė, kad pagrindinio reglamento teikiama apsauga apsaugo nuo bet kokio įvaizdžio apie gaminį atkūrimo (13 straipsnio 1 dalies b punktas), net ir tuo atveju, jei yra

95 — 1999 m. kovo 4 d. Sprendimas (C-87/97, Rink. p. I-1301). Šioje byloje ginčas kilo dėl pavadinimo „Cambozola“, į Italiją iš kitos valstybės narės, kurioje jis teisėtai pagamintas, importuojamo sūrio, ir pavadinimo „Gorgonzola“, itališko sūrio, kurio kilmės vietos nuoroda įrašyta į Bendrijos registrą. Teisingumo Teismas manė, kad nors išorinė abiejų produktų išvaizda turi panašumų, atrodo teisėta manyti, kad yra atkurtas saugomo pavadinimo įvaizdis, jeigu produktams apibūdinti naudojamuose žodžiuose yra tas pats skiemenu skaičius ir jeigu jų du paskutiniai skiemens yra vienodi, ir tai lemia dviejų žodžių fonetinį bei optinį panašumą.

nurodoma tikroji kilmė, be to, tai apima atvejus, kai naudojama tik dalis saugomo pavadinimo, o tai, ar yra pavojus supainioti, neturi lemiamos reikšmės (25 ir 26 punktai).

privalomas įregistravimo pobūdis, ir antrajame sprendime pasiremiant pirmuoju sprendimu buvo siekiama paneigti tai, kad nacionalinės institucijos suteikta apsauga taikoma ir po to, kai įregistravimą atlieka Komisija, nors ši apsauga platesnio pobūdžio nei Bendrijos teikiama apsauga (18 punktas).

77. Tačiau nuo pagaminimo iki pardavimo momento paprastai yra keli etapai. Todėl pirmiau minėtuose sprendimuose *Ravil* ir *Consorzio del Prosciutto di Parma y Salumificio S. Rita* buvo pažymėta galimybė, kad sūrio susmulkinimas ir įpakavimas, taip pat kumpio supjaustymas griežinėliais būtų atliekamas kitose vietose, nei jų pagaminimo vieta. Šiais dviem sprendimais buvo patvirtinta, kad nei įpareigojimo informuoti vartotojus apie tai, kad šie veiksmai buvo atliekami kitoje vietoje, nei patikrinimų, atliekamų už gamybos regiono ribų, nepakanka tam, kad būtų užtikrintas kilmės vietos nuorodų tikslas⁹⁶.

79. Savo ruožtu sprendime *Chiciak ir Fol*, išnagrinėjus galimybę pagrindinio reglamento 17 straipsnyje nustatyta tvarka vienašališkai keisti įregistruotą pavadinimą, buvo nustatytos įregistravimo pasekmės. Tokia galimybė šiame sprendime buvo atmesta, aiškinant normą „taip, kad jai išgaliojus valstybė narė negali priimdama nacionalines nuostatas keisti kilmės vietos nuorodos, kurią ji prašė įregistruoti pagal 17 straipsnį, nei suteikti jai apsaugos nacionaliniu lygiu“ (33 punktas).

3) Įregistravimas ir jo pasekmės

78. Sprendime *Chiciak ir Fol*⁹⁷ bei pirmiau minėtame sprendime *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola* buvo nagrinėjamas

80. Kalbant apie įregistravimo pasekmes, taip pat reikėtų paminėti sprendimą *Bigi*⁹⁸. Šioje byloje siekta sužinoti, ar smulkintas sūris gali būti parduodamas kaip „parmezas“ už Italijos – šalies, kurioje jis gaminamas ir kurioje draudžiama naudoti tokią nuorodą, jeigu nesilaikoma „Parmigiano Reggiano“ specifikacijų, – ribų. Buvo pateiktas labai aiškus atsakymas: nuo to momento, kai valstybė narė kreipiasi su prašymu įregistruoti supaprastinta tvarka, nustatytų sąlygų neatitinkantys produktai negali būti

96 — Šiuose sprendimuose kilmės vietos nuorodų specifikacijos nebuvo paskelbtos, taip pat išnagrinėjus galimybę jomis pasinaudoti prieš trečiuosius asmenis.

97 — 1998 m. birželio 9 d. Sprendimas (C-129/97 ir C-130/97, Rink. p. 3315). Šiame sprendime Prancūzijos vyriausybė, supaprastinta tvarka įregistravusi pavadinimą „épouisses de Bourgogne“, prašė jį pakeisti, kad apsauga nuo šiol būtų taikoma pavadinimui „épouisses“.

98 — 2002 m. birželio 25 d. Sprendimas (C-66/00, Rink. p. I-5917).

teisėtai pateikiami į rinką jos teritorijoje; be to, jeigu pavadinimai įtraukti į sąrašą, pagrindinio reglamento 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti tvarka taikoma tik ne iš jos teritorijos kilusiems produktams.

Teismas manė, kad įvertinimas, kuriuo siekiama sužinoti, ar pavadinimas „nusistovėjęs pagal įprastą praktiką“, turi būti atliekamas kompetentingų nacionalinių institucijų, jei tai būtina, nacionaliniams teismams atliekant jų kontrolę, dar prieš pateikiant Komisijai įregistravimo paraišką (60 punktas).

81. Kita vertus, vieno iš Reglamento Nr. 1107/96, kuriuo „Spreewälder Gurken“ buvo pripažintas saugoma geografine nuoroda, pakeitimų⁹⁹ užginčijimas leido Teisingumo Teismui sprendime *Carl Kühne ir kt.*¹⁰⁰ išspręsti klausimą dėl valstybių ir Komisijos kompetencijos registruojant pasidalijimo, išaiškinant pagrindinio reglamento 17 straipsnyje vartojamą sąvoką „nusistovėjęs pagal įprastą praktiką“. Pirmiausia Teisingumo Teismas nurodė, jog kompetencijos pasidalijimas paaiškinamas tuo, kad įregistravimas suponuoja patikrinimą, ar „yra įvykdytos visos konkrečios sąlygos, pagal kurias reikalaujama labai gerai žinoti konkrečius atitinkamai valstybei narei būdingus aspektus, kuriuos kompetentingos tos valstybės narės institucijos gali patikrinti geriausiai“ (53 punktas), o Komisijai tenka pareiga užtikrinti, kad „prie paraiškos pridėtos specifikacijos atitiktų reglamento 4 straipsnį“, t. y. kad jame būtų reikiamos nuorodos, kad šiuose elementuose nebūtų akivaizdžių klaidų ir kad „pavadinimas atitiktų 2 straipsnio 2 dalies a arba b punktų reikalavimus“ (54 punktas). Antruoju aspektu Teisingumo

4) Apibendrinimas

82. Visi šie sprendimai kartu rodo reglamentavimo Bendrijoje tendenciją, kuria bendros žemės ūkio politikos kontekste siekiama įvertinti produktų kokybę, kad būtų apsaugota jų reputacija, kaip buvo aiškiai pripažinta sprendimuose *Ravil* ir *Consorzio del Prosciutto di Parma y Salumificio S. Rita*¹⁰¹ pagal kuriuos kilmės vietos nuorodoms priskirtinas dvejopas galutinis tikslas: užtikrinti konkretaus dalyko autentiškumą ir užkirsti kelią neteisėtam pavadinimo panaudojimui, kartu apsaugant pramoninę ir komercinę nuosavybę, kuri įgyja vis daugiau svarbos laisvo prekių judėjimo principo požiūriu.

99 — Pagal Reglamentą Nr. 590/1999.

100 — 2001 m. gruodžio 6 d. Sprendimas (C-269/99, Rink. p. I-9517).

101 — Generalinis advokatas S. Alber taip pat pareiškė nuomonę šiuo klausimu išvadoje, pateiktoje dviejose bylose, kuriose buvo priimti pirmiau minėti sprendimai (atitinkamai 92 ir 97 punktai).

IV — Bylų aplinkybės

A — *Pirmas kartas, kai pavadinimas „feta“ buvo įtrauktas į Reglamentą Nr. 1107/96*¹⁰²

83. 1994 m. sausio 21 d. Graikijos institucijos pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalį kreipėsi į Komisiją, kad ši įregistruotų sūrio rūšį, apibūdinamą žodžiu „feta“, saugoma kilmės vietos nuoroda. Bendrame dokumentų rinkinyje pateikta informacija, susijusi su žaliavos, naudojamos šiam sūriui gaminti, geografinė kilme, regiono, kuriame šis produktas paruošiamas, gamtinėmis sąlygomis, galvijų, kurių pienas naudojamas šiam produktui gaminti, rūšimis ir veislėmis, taip pat kokybinėmis pieno savybėmis, sūrio gaminimo būdais ir jo ypatybėmis.

84. Prie bylos medžiagos pridėtame 1994 m. sausio 11 d. Žemės ūkio ministro įsakyme Nr. 313025/1994¹⁰³, kuriuo minėtam pavadinimui nacionaliniu lygiu suteikiama apsauga, nustatyta:

— Pagal jo 1 straipsnio 1 dalį „nuoroda „feta“ pripažįstama kaip balto sūrio sūryme, tradiciškai gaminamo iš avių

pieno arba avių ir ožkų pieno mišinio Graikijoje, o būtent šio straipsnio 2 dalyje nurodytuose regionuose, saugoma kilmės vietos nuoroda (SKVN)“.

— Pagal šio įsakymo 1 straipsnio 2 dalį pienas, naudojamas šiam produktui gaminti, turi būti „tik iš Makedonijos, Prato, Epyro, Tesalijos, Centrinės Graikijos, Peloponeso regionų ir Lesbo srities (Nomos)“.

— Kitose šio įsakymo nuostatose apibrėžiamos sąlygos, kurias turi atitikti pienas, gamybos būdas, sūrio savybės, būtent jo kokybinės, organoleptinės ir skonio savybės, taip pat ir pakuotės nuorodos.

— To paties įsakymo 6 straipsnio 2 dalyje draudžiama gaminti, importuoti, eksportuoti, pateikti į rinką ir parduoti sūrį pavadinimu „feta“, jeigu jis neatitinka pirmiau minėtų sąlygų.

102 — Žr. sprendimo „Feta“ 22–47 punktuose aprašytas faktines aplinkybes, kurios toliau yra išsamiai nagrinėjamos.

103 — FEK B 8.

85. Komisija, susidūrusi su būtinybe veikti ypač apdairiai, 1994 m. atliko beveik 12 800 asmenų Eurobarometro apklausą, kurios rezultatai, pateikti 1994 m. spalio 24 d. pranešime, buvo šie:

esant autentišką produktą – Graikijoje tokios nuomonės buvo 52 % respondentų. Kiti nepareiškė savo nuomonės.

— Vidutiniškai vienas iš penkių Europos Sąjungos piliečių jau yra girdėjęs žodį „feta“ arba matęs jo grafinį atvaizdą. Dviejose valstybėse, Jungtinėje Karalystėje ir Danijos Karalystėje, ši žodį atpažino beveik visi apklaustieji.

— Galiausiai konstatuota, kad nuomonės dėl to, ar tai yra bendrinis, ar autentiškas produktas, labai skiriasi. Iš visų asmenų, spontaniškai reagavusių į pavadinimą ir nurodžiusių, kad jis reiškia sūrį, 50 % priskyrė jam konkrečią kilmę, o 47 % teigė, kad tai – įprastas pavadinimas.

— Daugelis ši pavadinimą žinojusių asmenų jį siejo su sūriu, o nemaža jų dalis manė, kad jis yra graikiškos kilmės.

86. 1994 m. lapkričio 15 d. mokslo komitetas pateikė savo nuomonę, kurioje padarė išvadą (keturi balsai prieš tris), kad, atsižvelgiant į pateiktą informaciją, įregistravimo sąlygos, konkrečiai kalbant, nustatytos pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalyje, yra įvykdytos. Mokslo komitetas taip pat pripažino, šįkart vienbalsiai, kad minėtas žodis nėra bendrinio pobūdžio.

— Trys asmenys iš keturių, tiksliai žinoję „feta“, nurodė, kad šis pavadinimas jiems primena šalį ar regioną, su kuria (kuriuo) šis produktas yra kaip nors susijęs.

87. 1996 m. sausio 19 d. Komisija patvirtino pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį registruotinų pavadinimų, tarp kurių buvo ir „feta“, sąrašą. Reguliavimo komitetas nepareiškė savo nuomonės per tam tikslui nustatytą terminą; 1996 m. kovo 6 d. pasiūlymas buvo pateiktas Tarybai, tačiau ji per tris mėnesius nuo pasiūlymo gavimo dienos taip pat nepareiškė savo nuomonės.

— Tarp asmenų, jau mačiusių ar žinojusių ši žodį, 37,2 % manė, kad jis susijęs su įprastu pavadinimu – taip teigė 63 % Danijos respondentų – o 35,2 % manė jį

88. 1996 m. birželio 12 d. Komisija priėmė Reglamentą Nr. 1107/96, įtraukusi „feta“ kaip saugomą kilmės vietos nuorodą (SKVN) į šio reglamento priedo A dalį „EB sutarties II priede nurodyti žmonėms vartoti skirti produktai“ po antrašte „Sūriai“, šalis – „Graikija“.

89. Danijos, Vokietijos ir Prancūzijos vyriausybės užginčijo šį registravimo faktą, pareiškdamos atitinkamus ieškinius dėl panaikinimo Teisingumo Teisme.

B — *Sprendimas „Feta“*

90. Šiuo sprendimu buvo užbaigtos trys bylos ir panaikinta ta Reglamento Nr. 1107/96 dalis, kuria pavadinimas „feta“ įregistruotas kaip saugoma kilmės vietos nuoroda.

91. Ieškovės iš esmės nurodė du ieškinių pagrindus, susijusius su pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalimi ir 3 straipsnio 1 dalimi. Kaip pirmąjį ieškinių pagrindą jos nurodė tai, kad nebuvo laikomasi būtinų registravimo sąlygų, nes nurodytas maisto produktas nėra kilęs iš konkretaus regiono ar

vietos ir neturi kokybės ar savybių, kurias lemia išimtinai geografinė aplinka, apimanti gamtos ir žmogaus veiklos veiksnius, iš kurios tas produktas yra kilęs. Antrajame ieškinių pagrinde jos teigia, kad sąvoka yra bendrinė ir todėl negalėjo būti įregistruota.

92. Teisingumo Teismas pirmiausia nagrinėjo pastarąjį klausimą, nes draudimas susijęs su visomis pavadinimų rūšimis, įskaitant tuos, kurie atitinka apsaugos suteikimo sąlygas (52 punktas).

93. Pateikęs valstybių ieškovių (53–64 punktai) ir Komisijos bei Graikijos, kuri, kaip ir šioje byloje, įstojo į bylą palaikydama argumentus dėl šio reglamento teisėtumo (65–77 punktai), teiginius, Teisingumo Teismas pateikė savo vertinimą, kuriuo remiantis galima išskirti šiuos aspektus:

— Pagrindinio reglamento 3 straipsnyje nustatytas draudimas įregistruoti taip pat taikomas „pavadinimams, kurie visada buvo bendriniai“ (80 punktas).

— Kai kurios vyriausybės pateikė argumentus šiuo klausimu, „kad būtent rengiant pasiūlymą dėl bendrinių pavadinimų sąrašo arba priimant ginčijamą regla-

- mentą“ Komisijos prieš nagrinėjant paraišką ar jos nagrinėjimo metu pateikti „svarstymai“ yra ypač svarbūs (82–86 punktai).
- Remiantis jos atliktu tyrimu, Komisija „sumenkino kitose valstybėse narėse nei kilmės valstybė esančios padėties svarbą ir manė, kad jų nacionalinės teisės aktai yra visiškai nesvarbūs šiuo klausimu“ (87 punktas), nors šie veiksniai aiškiai nurodyti 3 straipsnio 1 dalyje, kartu su valstybėje narėje, iš kurios pavadinimas kilęs, ir jo vartojimo vietovėse esančia padėtimi (88 punktas).
 - Lygiai taip pat pagal 7 straipsnio 4 dalies antrą įtrauką tai, „kad siūlomas pavadinimo įregistravimas pakenktų produktams, kurie yra rinkoje teisėtai, yra kitos valstybės narės protesto priimtino pagrindas“, o tai, nors tą aiškiai nustato normali įregistravimo tvarka, taip pat sukelia pasekmių supaprastintos tvarkos atveju, nes reikia atsižvelgti į „tradicinę sąžiningą praktiką ir esamą galimybę suklaidinti“ (91–94 punktai).
 - Taip pat būtina atsižvelgti į teisėtai rinkoje su šiuo pavadinimu parduodamų produktų buvimą kitose nei įregistravimo paraišką pateikusi kilmės valstybė valstybėse narėse (96 punktas).
 - Ginčijamu atveju nebuvo atsižvelgta į tai, kad aptariamasis pavadinimas „yra jau seniai naudojamas tam tikrose kitose valstybėse narėse nei Graikijos Respublika“ (101 punktas).
94. Dėl pirmiau minėtų aspektų Teisingumo Teismas buvo paskatintas apsvarstyti tai, kad Komisija neatsižvelgė į „veiksnių, į kuriuos pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalies trečioje įtraukoje reikalaujama atsižvelgti, visumą“, ir dėl to minėtas sprendimas buvo panaikintas.
95. Minėtame sprendime nebuvo nagrinėtos materialinės sąlygos, kurių reikalaujama įregistruojant, būtent tariamai bendrinis sąvokos pobūdis. Šiame sprendime paprasčiausiai buvo įvertinta Komisijos analizė, kuri buvo pripažinta neišsami. Jame taip pat nepatikrinta tai, ar buvo tradiciniams pavadinimams taikomi formalumai.

C — *Antrasis kartas, kai pavadinimas „feta“ buvo įtrauktas į Reglamentą Nr. 1107/96, remiantis Reglamentu Nr. 1829/2002*

ir Danijoje (nuo 1963 m.)¹⁰⁵, nors jis taip pat gaminamas Vokietijoje ir Prancūzijoje:

96. Priėmus pirmiau aptartą sprendimą, pavadinimas „feta“ Reglamentu Nr. 1070/1999 buvo išbrauktas iš registro.

— Graikija pagamino 115 000 tonų sūrio, kuris beveik visas skirtas nacionalinei rinkai.

97. Tačiau, atsižvelgdama į panaikinimo priežastis, Komisija pageidavo išsamiai ir realiai įvertinti su „feta“ gamyba, vartojimu ir žinojimu susijusią padėtį Bendrijoje, ir 1999 m. spalio 15 d. visoms valstybėms išsiuntė anketą, su kuria vertėtų susipažinti, nepaisant jos išimtinai orientacinio pobūdžio¹⁰⁴:

— 1998 m. Danija pagamino 27 640 tonų šio sūrio, kuris daugiausia skirtas eksportui.

a) Sūrio paruošimą reglamentuojančių teisės aktų yra tik Graikijoje (nuo 1935 m.)

— Vokietija pradėjo jį gaminti 1972 m., ir rezultatas svyravo nuo 19 757 iki 39 201 tonų; iš pradžių jį vartojo imigrantai, tačiau vėliau juo taip pat buvo pradėta prekiauti užsienyje.

— Prancūzija pradėjo gaminti šį sūrį 1931 m., pagaminusi iki 19 964 tonų, iš kurių trys ketvirtadaliai parduodami kitose valstybėse¹⁰⁶.

104 — Bendra anketos sintezė pateikta Komisijos atsiliepimo į ieškinį I priede. Jos orientacinis pobūdis pabrėžtas pačiame Reglamente Nr. 1829/2002, kurio septynioliktoje konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad „nė vienoje valstybėje narėje nėra specialaus teisinio pagrindo, kartu su labai bendru termino „Feta“ apibrėžimu Kombinuotojoje maitinimo nomenklatūroje, todėl kartais skaičiavimai yra gana apytikriai, o kryžmiškai palyginus pateiktus duomenis gaunami statistiškai skirtingi duomenys. Iš tiesų daugeliui valstybių narių sunku atskirti šalyje pagamintą produkciją nuo reeksportuotos produkcijos, todėl duomenys gali būti pernelyg išpučiami“.

105 — 1981–1998 m. Nyderlandų Karalystė taip pat pasinaudojo tokiais teisės aktais. Austrijos Respublika taiko šią sąvoką tik graikiškiems produktams pagal 1972 m. birželio 20 d. su Graikija pasirašytą konvenciją taikant 1970 m. birželio 5 d. tarp dviejų valstybių sudarytą susitarimą, susijusį su geografinių nuorodų, žemės ūkio, amatų ir pramonės produktų pavadinimų apsauga (BGBl. 378/1972 ir 379/1972; *Österreichisches Patentblatt*, Nr. 11/1972, 1972 m. lapkričio 15 d.).

106 — Pagal Prancūzijos Respublikos atstovo posėdyje pateiktus duomenis, 2003 m. gamyba šioje valstybėje sudarė 10 325 tonas, o 2004 m. – 11 200 tonų.

Reikia pabrėžti, kad graikai naudoja tik avių pieną arba avių ir ožkų pieno mišinį, danai ir vokiečiai – beveik tik karvių pieną, o prancūzai – avių pieną ir kiek mažiau – karvių pieną.

— Airijoje, Jungtinėje Karalystėje, Austrijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Belgijoje ir Suomijoje jis būtų nuo 0,040 iki 0,150 kg (0,32–1,22%).

— Vokietijoje jis būtų 0,290 kg (2,36%).

b) Kalbant apie vartojimą, nepažeidžiant šiuo atžvilgiu nustatytų išlygų¹⁰⁷, aišku, kad 1981 m. Graikijai stojant į Europos Sąjungą, 92 % Bendrijos teritorijoje suvartoto fetos sūrio buvo suvartota Graikijoje, o vėliau šis procentas sumažėjo iki 73 % dėl jo vartojimo padidėjimo kitose šalyse. Jeigu vartojimo kiekis būtų ekstrapoliuotas vienam asmeniui ir vieneriems metams, būtų gauti šie rezultatai:

— Danijoje jis būtų 0,700 kg (5%).

— Graikijoje jis siektų 10,500 kg (85,64%).

— Ispanijoje, Liuksemburge, Portugalijoje, Italijoje ir Nyderlanduose jis būtų mažesnis arba lygus 0,010 kg (apie 0,08 % viso Bendrijos kiekio).

c) Kalbant apie vartotojus, atrodo, kad jie paprastai sieja „feta“ su graikiškuoju pasauliu, pagal tai, kas nurodyta sūrio ženkliniame¹⁰⁸, leidiniuose ir reklamoje.

98. Šie duomenys buvo perduoti mokslo komitetui, 2001 m. balandžio 24 d. pareiškus-

107 — Pagal Reglamento Nr. 1829/2002 devynioliktą konstatuojamąją dalį bendras įvertinimas „ne visuomet tikslus, o kartais gautami visiškai iškraipyti rezultatai, nes neįmanoma atsizvelgti į esamas atsargas, reeksportuojamą kiekį ir kitus veiksnius, todėl atlikus skaičiavimus kai kuriose valstybėse narėse gautas teorinis neįgiamas vartojimas“.

108 — Posėdyje buvo įrodyta, kad ženkliniame su šio tipo nuorodomis naudoja vokiečių ir danų gamintojai; tokia pat išvada darytina iš Komisijos jos atsiliepime į ieškinį pridėtų dokumentų.

siam savo nuomonę, kuri buvo patvirtina vienbalsiai¹⁰⁹ ir kurioje bendrinis sąvokos pobūdis buvo paneigtas dėl šių priežasčių:

a) sūrio gamyba ir vartojimas daugiausia koncentruoti Graikijoje, kur žaliava ir paruošimo būdas skiriasi nuo naudojamų kitose valstybėse narėse, kas lemia vyraujančią padėtį vienoje bendroje rinkoje. Daugelyje šalių, kurios nėra nei gamintojos, nei vartotojos, šis pavadinimas nenaudojamas; todėl jis negali būti laikomas įprastu;

b) vartotojo supratimu, pavadinimas „feta“ reiškia konkrečią kilmę – graikišką kilmę;

c) šalyse, kuriose priimti specialūs teisės aktai šiam maisto produktui reglamentuoti, pastebima didelių techninių skirtumų. Tai, kad sąvoka vartojama Bendrijos teisės aktuose dėl eksporto grąžinamųjų išmokų, šioje byloje neturi reikšmės.

99. Komisija, išnagrinėjusi savo turimą informaciją, teigė, kad pavadinimui „feta“ turi būti iš naujo suteikta apsauga¹¹⁰. Reguliavimo komitetas nepateikė savo nuomonės per jo pirmininko tam tikslui nustatytą terminą. Siūlymas buvo pateiktas Tarybai, tačiau per tris mėnesius ji nepriėmė jokio sprendimo.

100. Šiomis aplinkybėmis Reglamentu Nr. 1829/2002 pripažinus įregistravimą, pavadinimas buvo įtrauktas į pagrindinio reglamento 6 straipsnio 3 dalyje nustatytą registrą, nes nebuvo nustatyta, jog saugoma kilmės vietos nuoroda „Feta“ tapo bendrinium pavadinimu“ (Reglamento Nr. 1829/2002 trisdešimt ketvirta konstatuojamoji dalis), ir konstatuota, kad šis pavadinimas – tai „tradicinis negeografinis pavadinimas“ (to paties reglamento trisdešimt penkta konstatuojamoji dalis).

D — Sprendimas „*Canadane Cheese Trading ir Kouri*“

101. Šiame procese dėl prejudicinio sprendimo Teisingumo Teismas turėjo pareikšti nuomonę dėl pirmiau paminėtų priemonių,

109 — Ji taip pat pridėta prie Komisijos atsiliepimo į ieškinį. Vertinimai pateikti trisdešimtoje ir trisdešimt antroje Reglamento Nr. 1829/2002 konstatuojamosiose dalyse.

110 — Nors doktrinoje patvirtinta, kad konfliktą galima išspręsti tik kompromisu. A. Fluir „Feta als I. geschützte Ursprungsbezeichnung – eine Leidensgeschichte“, *European Law Reporter*, 2002, Nr. 11, p. 437.

kurių Graikijos vyriausybė ėmėsi tam, kad apsaugotų „feta“. Tačiau jis to nepadarė, nes prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas atsiėmė pateiktus klausimus, todėl Teisingumo Teismas, neturėdamas kitos išeities, jau minėta 1997 m. rugpjūčio 8 d. Nutartimi išbraukė bylą iš registro.

102. Reikėtų glaustai priminti šią bylą ir mano mintis joje pateiktoje išvadoje.

103. Nepažeisdama tam tikros anksčiau buvusios praktikos ir pirmojo ribojančio teisės akto¹¹¹, Graikijos vyriausybė, priėmusi Žemės ūkio ir finansų ministrų įsakymą Nr. 2109/1988¹¹², o vėliau – du kitus tų pačių ministrų išleistus įsakymus – Nr. 688/1989¹¹³ ir Nr. 565/1991¹¹⁴, pakeitusių Maisto prekių kodekso 83 straipsnį; tas pats buvo padaryta Ministro įsakymu Nr. 313025/1994, pradėjo laipsniškai reglamentuoti sūrio „feta“ gamybos ir pateikimo į rinką sąlygas.

104. Graikijos valdžios institucijos, taikydamos šiuos teisės aktus, uždraudė parduoti iš

Danijos importuotos sūrių, pavadintų „feta“, siuntą. Danijos įmonė *Canadane Cheese Trading AMBA* ir Graikijos įmonė *Afoi G. Kouri A EVE* apskundė šį draudimą ir sąlygą, nustatytą norint patekti į rinką – naudoti sąvoką „baltas sūris sūryme iš Danijos, pagamintas pasterizuoto karvės pieno pagrindu“ (mano aptariamojoje byloje pateiktos išvados 1–6 punktai). Vėliau pradėtame procese *Symvoulitis Epikrateias* pateikė Teisingumo Teismui tris klausimus (7 punktas), kuriais siekė sužinoti, ar teisės aktai, draudžiantys valstybėje narėje pateikti į rinką pavadinimu „feta“ teisėtai kitoje valstybėje narėje tuo pačiu pavadinimu pagamintą ir į rinką pateiktą sūrį, yra lygiaverčio poveikio priemonė, kuri prieštarauja Bendrijos teisei, ir ar tam tikrais atvejais šiuo požiūriu yra pateisinimas (46 punktas).

105. Savo išvadoje kalbėjau apie sūrio gamybą ir pateikimą į rinką Bendrijoje (9–19 punktai), išsamiau apibūdinau jo gamybos procesą Graikijoje ir pagrindines jo savybes: jo natūralią baltą spalvą, kvapą ir jam būdingą skonį (rūgštokas, sūrus ir riebus), taip pat ir jo tvirtą struktūrą (15 ir 16 punktai). Taip pat išsamiai išnagrinėjau su šiuo produktu susijusius nacionalinės teisės aktus (20–25 punktai). Tos bylos faktų nagrinėjimo momentu pagrindinis reglamentas dar nebuvo įsigaliojęs, todėl remiausi Teisingumo Teismo praktika ir Bendrijos teisės normomis, susijusiomis su produktų pardavimu

111 – Žemės ūkio ir finansų ministrų įsakymas Nr. 15294/1987 (FEK B 347).

112 – FEK B 892.

113 – FEK B 663.

114 – FEK B 667.

pavadinimais; pastaruoju klausimu pasiūliau tokią klasifikaciją:

a) Bendrijos pavadinimai (27 punktas), apimantys „europroduktus“, pavyzdžiui, medų ar šokoladą, kurie pateikiami į rinką be apribojimų;

b) bendriniai pavadinimai (28–34 punktai), jungiantys įprastus pavadinimus, naudojamus pavadinti žemės ūkio produktus ar maisto produktus, sudarančius bendrojo kultūrinio ir gastrominio paveldo dalį ir iš esmės galinčius būti vartojamais su visais produktais. Tarp tokių produktų paminėjau „actą“, „džiną“, „alų“, „makaronų gaminius“, „jogurtą“, sūrį „edam“, „sūrius“, „dešros gaminius“ ir „duoną“;

c) geografiniai pavadinimai (35–44 punktai), apibrėžiantys maisto produktus pagal kilmę iš konkrečios geografinės vietovės. Ši sąsaja galėjo būti tiesioginė, kai į pavadinimą įtraukta tiksli nuoroda („queso manchego“, „prosciutto di Parma“, „faba asturiana“ arba „camembert de Normandie“), arba netiesioginė, kai pavadinime nėra jokio vietovardžio („queso de tetilla“, „reblochon“, „grap-pa“, „ouzo“ arba „cava“).

106. Nagrinėjant prejudicinių klausimų esmę, pirmiausia reikėjo patikrinti, ar ginčijamos normos yra Sutarties 30 straipsniui prieštaraujanti kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, ir jeigu atsakymas būtų teigiamas, išnagrinėti, ar tokia priemonė yra pateisinama.

a) nagrinėdamas nacionalines teisės normas pagal teismo praktiką, padariau išvadą, kad jos yra Sutartyje minima kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė (47–49 punktai);

b) todėl reikėjo nustatyti, ar apribojimui taikomas Sutarties 30 straipsnis arba tam tikrais atvejais Sutarties 36 straipsnis:

— Nagrinėdamas vartotojų ir komercinių sandorių sąžiningumo apsaugą, ištyriau graikiškojo ir daniškojo sūrių panašumus bei skirtumus, atsižvelgdamas į jų sudėtį ir gamybos procesą (61 ir 62 punktai), tarptautinės teisės normas (63 punktas), vartotojams skirtus importuojančios valstybės ir kitų valstybių narių teisės aktus (64 punktas) ir vartotojų lūkesčius (65 punktas), taip pat Bendrijos teisės aktus (66 punktas). Padariau išvadą, kad tarp dviejų

produktų nėra esminio skirtumo ir kad tinkamai juos ženklinant būtų galima užtikrinti vartotojų apsaugą ir prekybos patikimumą (67 ir 68 punktai).

parduodamą pavadinimu „feta“, kuris kitoje valstybėje narėje yra teisėtai pagamintas ir pateiktas į rinką tokiu pat pavadinimu, yra su Sutarties 30 straipsniu nesuderinama kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė.

— Tačiau, jeigu atsižvelgtume į tai, kad nagrinėjimas atliekamas remiantis Graikijos teisine sistema, pramoninės ir komercinės nuosavybės teisės leidžia tokį apribojimą, nes pavadinimas „feta“ Graikijoje atitinka pirmiau minėtame sprendime *Exportur* išdėstytas sąlygas: a) jis netiesiogiai apibrėžia šiuo pavadinimu į rinką pateikiamo sūrio geografinę kilmę (73 punktas); b) jis užtikrina, kad tai yra maisto produktas, turintis specifinių savybių ir kokybę, dėl kurių jis įgyja ypač svarbią reputaciją tarp tos šalies vartotojų (74 ir 75 punktai); c) jį saugo nacionalinė teisė (76 punktas) ir d) Graikijoje jo padėtis nepablogėjo kaip nors negrįžtamai, kad jis taptų bendrinio pavadinimu (77 punktas).

- 2) Valstybės narės teisės aktai, leidžiantys naudoti pavadinimą „feta“ tik nacionaliniams produktams, negali būti pateisinami vartotojų ar komercinių sandorių sąžiningumo apsaugos sumetimais.
- 3) Valstybės narės teisės aktai, kuriais siekiama apsaugoti teises, kurios yra geografinio pavadinimo, būtent pavadinimo „feta“, specialusis objektas, gali būti pateisinami pramoninės ir komercinės nuosavybės apsauga pagal Sutarties 36 straipsnį.“

107. Dėl šių priežasčių pasiūliau Teisingumo Teismui į prejudicinius klausimus atsakyti taip:

V — Ieškiniai dėl panaikinimo

„1) Valstybės narės teisės aktai, draudžiantys jos teritorijoje pateikti į rinką sūrį,

108. Vokietijos Federacinė Respublika ir Danijos Karalystė prašo panaikinti Regla-

mentą Nr. 1829/2002¹¹⁵; Prancūzija ir Jungtinė Karalystė įstojo į bylą pirmiau minėtų valstybių pusėje. Komisija, palaikoma Graikijos Respublikos, siekia apginti minėto reglamento teisėtumą; be to, Graikijos Respublika savo pastabose teigia, kad ieškiniai turi būti pripažinti nepriimtini, nes buvo pareikšti praleidus terminą.

109. Vokietija savo ieškinyje nurodo kelis panaikinimo pagrindus dėl formos, kuriuos reikėtų išnagrinėti prieš nagrinėjant pagrindus dėl esmės, kurie, kaip ir Danijos ieškinyje, iš esmės sutampa su dviem pagrindais, nurodytais bylose, kuriose buvo priimtas pirmiau aptartas 1999 m. kovo 16 d. Sprendimas, t. y., kad pavadinimas „feta“ yra bendrinis ir neatitinka nustatytų sąlygų, pagal kurias jį būtų galima laikyti tradiciniu ir suteikti jam pagrindiniu reglamentu nustatytą apsaugą.

110. Vokietijos Federacinės Respublikos, Danijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Graikijos Respublikos ir Komisijos atstovai susirinko į 2005 m. vasario 15 d. posėdį, kad pateiktų savo žodines pastabas.

115 — Daugiau tokio pobūdžio ieškinių dėl minėto reglamento Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismui pateikė *Alpenhain-Camembert-Werk ir kt.* (T-370/02), *Confédération générale des producteurs de lait de brebis et des industriels de Roquefort* (T-381/02) ir *Arla Foods ir kt.* (T-397/02). 2004 m. liepos 6 d. Nutartimi (dar nepaskelbta Rinkinyje), priimta pirmojoje iš paminėtų bylų, Komisijos pasiūlyta išimtis buvo pripažinta teisėta ir ieškinyje pripažintas nepriimtinas, nes ginčijamas teisės aktas nebuvo konkrečiai susijęs su ieškovėmis – Vokietijos įmonėmis, gaminančiomis pavadinimu „feta“ į rinką pateikiamą sūrį. Kitos dvi bylos dar nėra išnagrinėtos.

A — *Dėl ieškinių dėl panaikinimo priimtumo*

111. Graikijos vyriausybė teigia, kad kai 2002 m. gruodžio 30 d. buvo pateikti atsiliepimai į ieškinį, jau buvo praėjęs EB 230 straipsnio penktojoje pastraipoje nustatytas dviejų mėnesių terminas, o reglamentas buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* 2002 m. spalio 15 dieną.

112. Ši procesinė išimtis netaikytina, nes Sutartyje nustatytas terminas konkrečiai nuostatai užginčyti turi būti skaičiuojamas Procedūros reglamento 81 straipsnyje nustatyta tvarka¹¹⁶ – jo 1 dalyje nustatyta, kad „jeigu terminas, per kurį leidžiama pareikšti ieškinį dėl institucijos priimto akto, prasideda nuo to akto paskelbimo, laikantis 80 straipsnio 1 dalies a punkto jis skaičiuojamas nuo 14 dienos po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pabaigos“; to paties straipsnio 2 dalyje priduriama, kad „nustatyti procesiniai terminai dėl nuotolių pratęsimi dešimčiai dienų“.

113. Atsižvelgiant į šias nuostatas, šiose dviejose bylose, data, nuo kurios turi būti skaičiuojamas dviejų mėnesių terminas, yra

116 — 1991 m. birželio 19 d. Teisingumo Teismo procedūros reglamentas (OL L 176, p. 7), daugelį kartų keistas (vėliausia sustiprinta redakcija – 2003 m. rugpjūčio 14 d., OL C 193, p. 1).

ne 2002 m. spalio 15 d., bet tų pačių metų spalio 30 d., todėl, jeigu Teisingumo Teismo kanceliarija gavo ieškinius 2002 m. gruodžio 30 d., jie buvo pareikšti laiku.

šio laiško pridėti priedai buvo pateikti tik prancūzų ir anglų kalbomis, nepateikus jų vertimo, nepaisant to, kad buvo paprašyta jų pateikti.

114. Todėl reikėtų atmesti ieškinio pagrindą dėl nepriimtimumo, pagrįstą tuo, kad ieškiniai buvo pareikšti pavėluotai.

117. Ji teigia, kad kvietimas buvo pateiktas likus mažiau kaip keturiolikai dienų iki posėdžio datos¹¹⁸, o priedai nebuvo pateikti visomis kalbomis. Komisija neneigia šių faktų, tačiau ji nesutinka dėl jų teisinių pasekmių.

B — Ieškinio pagrindai dėl formos

115. Vokietijos Federacinė Respublika papildomai pateikia pagrindus dėl panaikinimo, susijusius su reguliavimo komiteto darbo reglamento ir reglamento, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Bendrijoje, pažeidimu¹¹⁷ ir su nepakankamais motyvais.

118. Kad būtų galima išnagrinėti šį klausimą, reikia prisiminti, kad pati forma nėra tikslas, juolab kad nesant klaidų galutinis rezultatas būtų toks pat¹¹⁹.

1) Kalbų vartojimą reglamentuojančios tvarcos ir terminų pažeidimas

116. Vokietijos vyriausybė nurodo, kad kvietimas į 2001 m. lapkričio 20 d. reguliavimo komiteto posėdį buvo išsiųstas 2001 m. lapkričio 9 d. elektroniniu laišku ir kad prie

118 — Darbotvarkės, priemonių projektų ir kitų darbo dokumentų perdavimo mažiausiai prieš keturiolika dienų iki posėdžio datos reikalaujama Komiteto darbo reglamento (OL C 38, 2001, p. 3), patvirtinto 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/168/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką (OL L 184, p. 23), 3 straipsnyje. Taip pat reikėtų atsižvelgti į šį sprendimą ir į Reglamentą Nr. 806/2003.

119 — Analogiškus motyvus pateikiau išvadoje byloje *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (2004 m. sausio 7 d. Sprendimas, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123) ir nurodžiau, kad aktas gali būti panaikintas, tik „jeigu konstatuojama, kad jei būtų tiksliai vadovautasi procedūros reikalavimais, rezultatas būtų buvęs labiau palankesnis suinteresuotajam asmeniui, arba jeigu būtų dėl procedūros trūkumo neįmanoma išsiaiškinti, ar būtų buvęs priimtas kitoks sprendimas“. Taip pat pridūriau, kad „procedūros trūkumai nėra savarankiški, atskiri nuo bylos esmės. Jeigu sprendimas vėliau panaikinamas dėl netinkamos procedūros, nes dėl jo priėmimo procedūros trūkumų jis iš esmės neteislingas, sprendimas panaikinamas ne dėl procedūros trūkumo, o dėl to, kad jis neteislingas iš esmės. Formos trūkumas savarankiškai atsiranda tik tada, kai dėl jo neįmanoma susidaryti nuomonės dėl priimto sprendimo“.

117 — 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos reglamentas Nr. 1, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL L 7, 1958, p. 385).

119. Negalima nepripažinti, kad 2001 m. lapkričio 20 d. posėdyje pagal jo protokolą buvo tik pasikeista nuomonėmis „feta“ klausimu ir dėl Komisijos atliktos apklausos rezultatų sintezės. Reglamento projektas buvo aptartas ir dėl jo balsuota 2002 m. gegužės 16 dieną¹²⁰.

120. Šie duomenys leidžia atskirti atvejį šioje byloje nuo atvejo sprendime *Vokietija prieš Komisiją*¹²¹, kuriuo rėmėsi šalis ieškovė ir kuriame Teisingumo Teismo konstatuoti procedūros trūkumai, galiausiai nulėmę ginčijamo akto panaikinimą, atsirado per posėdį, kuriame buvo aptariamas pasiūlymas. Apibendrinant Teisingumo Teismo vertinimą, minėto sprendimo 32 punkte buvo nurodyta, kad „Nuolatinio statybos komiteto nuomonė, patvirtinta nepaisius įpareigojimo per nustatytą terminą išsiųsti projektą dviem adresais ir neatidėjus balsavimo, nepaisant valstybės narės tuo tikslu pateikto prašymo, yra niekinė dėl esminių procedūros pažeidimų, ir dėl to ginčijamas sprendimas negalioja.“

121. Toje byloje pateiktoje išvadoje, atsižvelgdamas į aptariamo komiteto darbo reglamentą, išskyrė atvejus, kuriais pranešama apie darbo dokumentus apskritai arba

parengiamuosius posėdžio dokumentus, ir atvejus, kai svarstomas atitinkamo teisės akto priėmimo klausimas. Procedūra yra svarbi abiem atvejais, tačiau ji turi esminę reikšmę tik antruoju atveju, nes to reikalaujama Reglamento Nr. 1 3 straipsnyje, kuriame pasakyta, kad Bendrijos institucijos valstybei narei ar jos jurisdikcijoje esančiam asmeniui siunčiamus dokumentus rengia tos valstybės kalba.

122. Vadovaujantis pateiktais motyvais, trūkumai, susiję su 2001 m. lapkričio 20 d. posėdžiu, nėra esminiai, taigi dėl jų ginčijamas reglamentas, kurio pasiūlymas buvo svarstomas kitame posėdyje, dėl kurio nebuvo įrodyta, kad šie trūkumai būtų turėję jam kokių nors pasekmių, netampa negaliojantis. Taip pat mažai tikėtina, kad mažesnis dienų, praėjusių nuo posėdžio sušaukimo ir surengimo dienos, skaičius arba mokslo komiteto nuomonės bei apklausos duomenų neišvertimas būtų galėję pažeisti teises į gynybą.

123. Be to, jeigu šių klaidų būtų buvę išvengta, labai tikėtina, kad galutinį sprendimą priėmęs reguliavimo komitetas nebūtų priėjęs prie kitokios nuomonės dėl Komisijos pateikto projekto. Atvirkščiai, atrodo logiška manyti, kad sprendimas būtų buvęs toks pat – nesurinkta balsų daugumos. Panaikinus šį reglamentą procedūrą reikėtų atnaujinti nuo to momento, kuriuo buvo padarytos klaidos, ir vėlesnė jos eiga, ištaisius šias klaidas, tikriausiai būtų tokia pati.

120 — Pagal posėdžio apibendrintą ataskaitą sutarimas nebuvo pasiektas, nes už siūlymą buvo gauti 47 balsai, prieš – 23 ir 17 susilaikė. Su šiuo dokumentu ir kitais žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų komiteto protokolais galima susipažinti adresu internete www.europa.eu.int/comm/agriculture/minco/regco

121 — 1998 m. vasario 10 d. Sprendimas (C-263/95, Rink. p. I-441).

124. Būtent taip reikėtų suprasti ginčijamo reglamento dešimtą konstatuojamąją dalį, kurioje patvirtinama, kad Komisijai apibendrinus gautą informaciją bendrai ir pagal atskiras valstybes nares, valstybės narės galėjo ją patikslinti ir pataisyti. Teisės aktas negali būti laikomas negaliojančiu dėl to, kad pastarasis tvirtinimas yra iš dalies neteisingas.

sprendimo formuluotes, bet ir į jo priėmimo kontekstą bei visas nagrinėjamą klausimą reglamentuojančias teises nuostatas¹²⁵ (83 punktas).

2) Nepakankami motyvai

125. Išvadoje, kurią parengiau byloje *Portugalija prieš Komisiją*¹²², nurodžiau, kad akto motyvai yra „būtina dalis“¹²³, o ši pareiga juos nurodyti skirta apsaugoti teisės subjektus ir leidžia Teisingumo Teismui atlikti visišką teisminę kontrolę¹²⁴. Teismo praktikoje taip pat buvo pripažinta, kad šis reikalavimas įpareigoja instituciją, ginčijamo akto autorę, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti motyvus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų susipažinti su priimto teisės akto pagrindu, o teismas galėtų vykdyti savo funkcijas; nėra reikalaujama, kad būtų atspindėti visi faktiniai ir teisiniai elementai, tačiau turi būti atsižvelgiama ne tik į

126. Ginčijamame reglamente Komisija paaiškino, kaip ji Graikijos valdžios institucijų prašymu sutiko įregistruoti pavadinimą „feta“, nors po 1999 m. kovo 16 d. Sprendimo priėmimo ir buvo nurodžiusi šį įregistravimą panaikinti (pirma–penkta konstatuojamosios dalys). Ji taip pat remiasi valstybėms narėms skirta anketa, kuria siekta įvertinti gamybą, vartojimą ir bendras Bendrijos vartotojo žinias apie šį pavadinimą, pateikdama ir pakomentuodama šios anketos turinį (šešta–dvidešimt pirma konstatuojamosios dalies). Po to ji pamini Mokslo komiteto pateiktą nuomonę, kurio galutinę dalį ji pacituoja (dvidešimt antra–trisdešimt antra konstatuojamosios dalies). Ji taip pat atsižvelgia į tai, „kad nuodugni visuotinė teisinės, istorinės, kultūrinės, politinės, socialinės, ekonominės, mokslinės ir techninės valstybių narių praneštos ar Komisijos atlikto ar organizuoto tyrimo metu gautos informacijos analizė leidžia daryti išvadą, visų pirma, kad nepatenkintas nė vienas Reglamento (EEB) Nr. 2081/92 3 straipsnyje reikalaujamas kriterijus, kuriuo remiantis pavadinimą būtų galima laikyti bendrinium“ (trisdešimt trečia konstatuojamoji dalis), ir kad, atvirkščiai, išsamiai išnagrinėjus gamtos ir žmogaus veiklos veiksnius, turinčius įtakos sūrio, kurį apibrėžia šis pavadinimas, pagaminimui, pavadinimas „feta“ yra tradicinis negeografi-

122 — 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimas (C-249/02, Rink. p. I-10717).

123 — 1988 m. vasario 23 d. Sprendimas *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* (131/86, Rink. p. 905, 37 punktas).

124 — 1959 m. kovo 20 d. Sprendimas *Nold prieš Aukštąją Vadovybę* (18/57, Rink. p. 89) ir vėliau priimti sprendimai.

125 — 1990 m. vasario 14 d. Sprendimas *Delacre ir kt. prieš Komisiją* (C-350/88, Rink. p. I-395) ir 1997 m. balandžio 15 d. Sprendimas *Irish Farmers Association ir kt.* (C-22/94, Rink. p. I-1809).

nis pavadinimas (trisdešimt trečia–trisdešimt šešta konstatuojamosios dalys). Galiausiai ji teigia, kad produktui taikomi reikalavimai apima visą reikalaujamą informaciją (trisdešimt septinta konstatuojamoji dalis), kad būtina iš dalies keisti Reglamentą Nr. 1107/96 (trisdešimt aštunta konstatuojamoji dalis), ir mini su tuo susijusią procedūrą (trisdešimt devinta konstatuojamoji dalis).

127. Iš to, kas pirmiau pasakyta, darytina išvada, kad motyvų pakanka. Galima nesutikti su pasiūlytų motyvų mastu ar turiniu, tačiau ši kritika nepaneigia pateikto pateisinimo pagrįstumo.

C — Ieškinio pagrindai dėl esmės

128. Nagrinėjant du panaikinimo pagrindus, pateiktus dėl esmės, reikėtų vadovautis Teisingumo Teismo 1999 m. kovo 16 d. Sprendime pateiktu vertinimu, pirmiausia išnagrinėjant klausimą, ar pavadinimas „feta“ gali būti laikomas bendrinium, o vėliau išnagrinėjant, ar jis gali būti laikomas tradicine sąvoka¹²⁶.

126 — Danijos Karalystės ieškinyje taip pat vadovaujamosi tokia tvarka, o Vokietijos Federacinės Respublikos ieškinyje pirmiausia aptariamas tradicinis pavadinimo pobūdis, kad vėliau būtų patvirtintas jo bendrinis pobūdis.

1) „Feta“ kaip bendrinis pavadinimas

129. Prieš nagrinėjant teisės aktuose sąvokai apibrėžti nustatytus veiksnius ir prieš taikant juos šioje byloje pirmiausia reikėtų pasidomėti, ką reiškia žodis „bendrinis“.

a) Ką reiškia žodis „bendrinis“

130. Bendrinis yra toks, kuris yra bendras daugeliui rūšių, įskaitant tai pačiai klasei ar šeimai būdingas ypatybes, apibrėžiančias jų pobūdį ar savybes. Pavyzdžiui, toks yra žodis „apelsinas“, vartojamas apibūdinti visus vaisius, kurių tam tikra forma, spalva, kvapas ar skonis, išskiria juos iš visų kitų vaisių¹²⁷.

131. Bendrinį pobūdį gali nulemti pats pavadinimas, nes jis visada buvo bendrinis, arba jo laipsniškas tapimas bendrinium. Šie pavadinimai niekada neturėjo nurodomojo pobūdžio arba jį prarado, todėl jie netinka norint atskirti pagal kilmės vietą.

127 — Pateiktu Ispanijos Karališkosios akademijos žodyne (22 leidimas) nurodytą pavyzdį.

132. Nors Bendrijos teismų praktikoje nepateikiama „bendrinio pavadinimo“ sąvoka¹²⁸, jos taikymas maisto produktams apima, kaip jau esu nurodęs savo išvadoje pirmiau minėtoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*, tuos, kurie „yra bendro kultūrinio ir gastronominio paveldo dalis ir kuriuos iš esmės gali vartoti visi gamintojai“ (28 punktas). Šia prasme bendrinis pavadinimas taip pat apima ir pavadinimus, kurie nėra siejami su pagaminimu konkrečioje vietoje, todėl ir su geografine produkto kilme, o tik su jo savybėmis, kurios grindžiamos labai panašiais gamybos būdais¹²⁹.

133. Panašiai minėtas pavadinimas apima ir kitas sąvokas, kurios iš pradžių turėjo teritorinę reikšmę, tačiau ją prarado šioms sąvokoms išpopuliarėjus, t. y. joms tapus tokiomis, kurios neapibūdina prekės kaip kilusios iš konkrečios vietos, todėl šias

sąvokas leidžiama naudoti ne tik atitinkamoje regione įsikūrusioms įmonėms.

134. Pavadinimo išpopuliarėjimą¹³⁰ paprastai lemia tai, kad kai kurie gamintojai, neįsisteigę ten, kur šis pavadinimas atsirado, pradeda jį naudoti atskirai arba su žodžiu, nesusijusiu su ta vieta, – šiuo atveju procesas sulėtėja. Keliais atvejais pavadinimai buvo pradėti taip naudoti vietovėse, sulaukusiose didelių migracijos srautų, pramonininkams pradėjus verstis kilmės šalyje vykdyta veikla priimančiojoje valstybėje arba jiems siekiant atitikti naujų atvykėlių, norinčių mėgautis savo tradiciniu maistu, paklausą; abiem atvejais jie veikia norėdami pasipelninti iš produkto jau įgytos reputacijos. Taigi laipsniškai silpnindami geografinį ryšį, jie ir toliau sąžiningai naudoja pavadinimą, būdami įsitikinę, kad jis apibūdina konkrečių savybių turinčius produktus. Šie pokyčiai pasibaigia, kai sąvoka pradeda apibūdinti rūšį ir tampa laisvai naudojama.

135. Kitas veiksnys yra suinteresuotųjų asmenų pasyvumas. Pavadinimas netenka savo reikšmės, kai asmenys ir institucijos, susidūrusios su neteisėtu jo naudojimu, nesiima

128 — Aš vis dėlto nurodžiau savo išvados pirmiau minėtoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri* 8 punkte, kad tokiais pavadinimais laikomi: „actas“ (1981 m. gruodžio 9 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją*, 193/80, Rink. p. 3019); „džinas“ (1985 m. lapkričio 26 d. Sprendimas *Atvo*, 182/84, Rink. p. 3731); „alus“ (1987 m. kovo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją*, vad. „Alaus grynumo įstatymas“, 178/84, Rink. p. 1227); „makaronų gaminiai“ (1988 m. liepos 14 d. Sprendimas *3 Glocken ir Kritzingen*, 407/85, Rink. p. 4233 ir sprendimas *Zoni*, 90/86, Rink. p. 4285); „jogurtas“ (1988 m. liepos 14 d. Sprendimas *Smanon*, 293/87, Rink. p. 4489); sūris „Edam“ (1988 m. rugsėjo 22 d. Sprendimas *Deserbais*, 28686, Rink. p. 4907); „sūriai“ (1990 m. spalio 11 d. Sprendimas *Komisija prieš Italiją*, C-210/89, Rink. p. I-3697, taip pat *Nespoli ir Crippa*, C-196/89, Rink. p. I-3647); „deštos gaminiai“ (1990 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Bouffait*, C-269/89, Rink. p. I-4169); ir „duona“ (1981 m. vasario 19 d. Sprendimas *Kelderman*, 130/80, Rink. p. 527; 1994 m. liepos 14 d. Sprendimas *Van der Veldt*, C-17/93, Rink. p. I-3537 ir 1997 m. kovo 13 d. Sprendimas *Movellato*, C-358/95, Rink. p. I-1431).

129 — Generalinio advokato A. Saggio išvada byloje *Guisant* (2000 m. gruodžio 5 d. Sprendimas, C-448/98, Rink. p. I-10663, 11 punktas).

130 — Skirtingai nuo prekių ženklų atvejo, pagrindiniame reglamente nenurodomos „tapimo bendriniiu“ priežastys, dėl ko buvo susilaukta tam tikros kritikos. Žr. L. Véase Lobato García-Miján „La protección de las Denominaciones de origen: estudio del Reglamento (CEE) 2081/92“, *Estudios de Derecho Mercantil en homenaje al profesor Manuel Brosseta Pont*, II tomas, *Tirant lo Blanch*, Valensija, 1995, p. 1985 ir paskesni. Dėl išpopuliarėjimo proceso žr. pirmiau minėtą C. Fernández Novoa, p. 42.

jokių veiksmų, ir sustiprėja, jeigu atitinkamai reaguojama. Tačiau nereikia pamiršti, kad gynybos galimybės ribotos tiek dėl mažai egzistuojančių teisės normų šiuo klausimu, kurių padaugėjo tik neseniai, tiek dėl nacionalinių teismų abejingumo¹³¹.

137. Tokia tvarka neužkerta kelio atlikti visiškos teisminės šio sprendimo teisėtumo kontrolės. Nesiekiamo, kad Teisingumo Teismas pakeistų minėtą instituciją ir išnagrinėtų faktines neteisines priežastis, dėl kurių pavadinimas buvo įregistruotas, tačiau norima, kad jis patikrintų, ar įregistravimas neprieštarauja teisei¹³².

b) Apibrėžimo kriterijai

136. Pagrindiniame reglamente nustatyta sistema suteikė Komisijai kompetenciją vertinti bendrinį pobūdį, ir ji tai daro vadovaudamasi nustatyta procedūra, prieš tai išklausiusi mokslo komiteto nuomonę. Taip pat minėta sistema suteikia tokius įgaliojimus Tarybai, nors jie yra šiek tiek siauresni, – kaip jau buvo minėta, šio reglamento 3 straipsnio 3 dalyje ji įpareigojama sudaryti žemės ūkio produktų ar maisto produktų bendrinių pavadinimų sąrašą.

138. Iškykla problema, nes kalbama apie neapibrėžtą teisinę sąvoką, kuri nuolat patikslinama, be to, tiek, kiek kilmės vietos nuoroda atspindi su preke susijusią „istorinę, kultūrinę, teisinę ir ekonominę tikrovę“¹³³, jos įregistravimas yra sudėtingesnis, jeigu prekė yra populiari ir dažnai vartojama.

139. Pagrindiniame reglamente pripažįstama, kad daugeliu atvejų apibrėžimas tampa painia ir sudėtinga užduotimi. Siekiant pa-

131 — Pavyzdžiui, Anglijos teismų praktikoje, Jungtinės Karalystės *High Court of Justice (England & Wales) Chancery Division* 1967 m. liepos 31 d. priimtu sprendimu *Wine Products Ltd. & kt. prieš Mackenzie & Co. Ltd. & kt.* Australijos ir Pietų Afrikos gamintojams buvo leista Anglijos rinkoje naudoti iš Ispanijos kilusį pavadinimą „Jerez“ („Sherry“), su sąlyga, kad prie jo bus pridėtas būdvardis „Australijos“ ar „Pietų Afrikos“ („Australian Sherry“ arba „South African Sherry“), manant, kad būtų neteislinga leisti „Jerez“ gamintojams sužinoti apie tokį naudojamą prieštarauti dėl šių pavadinimų – žr. generalinio advokato Wagner išvadą, pateiktą byloje, kurioje buvo priimtas pirmiau minėtas sprendimas *Sekt-Weinbrandt*. Prancūzijos teismų praktikoje 1984 m. rugpjūčio 25 d. Montpellier *Cour d'Appel* sprendimas dėl pavadinimų „Jijona“ ir „Alicante“, kuris turėjo būti išnagrinėtas atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktus argumentus pirmiau minėtame sprendime *Exportur*; prilimtame būtent dėl šioje byloje pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą, susilaukė daug komentarių.

132 — Čia pažymiu generalinio advokato P. Léger išvados pirmiau minėtoje byloje *Bigi* 40 punkte pateiktus svarstymus, kad „atsižvelgiant į tai, jog vertinti, ar pavadinimas yra bendrinio pobūdžio, pagal reglamentą priklauso Komisijos kompetencijai, manau, kad Teisingumo Teismas neturėtų perimti Komisijos užduoties šiuo klausimu. Teisingumo Teismo vaidmuo – tik atlikti Komisijos (arba Tarybos) priimtų sprendimų teisėtumo kontrolę šiuo klausimu. Teisingumo Teismo Teismui teisiškai išnagrinėjus pavadinimo bendrinį pobūdį, Komisijos įgaliojimai nepereina kitai institucijai ir ji juos išsaugo.“

133 — Generalinio advokato P. Léger žodžiai jo išvados, pateiktos pirmiau minėtoje byloje *Bigi*, 50 punkte.

lengvinti šių užduotį, jame nustatyti du metodai: įprastų pavadinimų sąrašo sudarymas (3 straipsnio 3 dalis) ir vertinimo elementų nustatymas (3 straipsnio 1 dalis)¹³⁴.

i) Padėtis valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir vartojimo vietovėse

140. Kaip jau paaiškinau pirmiau, sutarimas dėl pavadinimų, kurie negali būti įregistruoti dėl jų bendrinio pobūdžio¹³⁵, sąrašo patvirtinimo vis dar nepasiektas, o tai atskleidžia užduoties sudėtingumą, ypač skatina ieškoti kito nustatymo mechanizmo, vien kurio buvimas įrodo, kad tai, kas laikoma „bendrinium“, negali būti apibūdinama priešinant su „išimtinium“¹³⁶.

142. Ši antraštė susijusi su dviem atskirais aspektais: maisto produkto padėtimi vietoje, kurioje jis atsirado, ir jo padėtimi toje vietoje, kurioje jis vartojamas. Šios dvi vietovės nebūtinai turi sutapti.

— Padėtis kilmės valstybėje

141. Be to, kad būtų galima kvalifikuoti, reikia apsvarstyti „visus veiksnius“, kurių trys „konkrečiai“ paminėti: padėtis valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir jo vartojimo vietovėse, padėtis kitose valstybėse narėse bei atitinkami nacionalinės ar Bendrijos teisės aktai. Vadinas, neatmetama galimybė vertinti kitus kriterijus.

143. Pirmiau minėtame sprendime *Exportur* buvo pabrėžta šio kriterijaus svarba, nurodant, kad pavadinimo apsauga taikoma kitos valstybės narės teritorijoje tik tuo atveju, jeigu ji ir toliau išlieka teisėta kilmės valstybėje. Tačiau, kad būtų galima įvertinti padėtį, be apsaugos priemonių, reikėtų atsižvelgti ir į kitus aspektus, o būtent į gamybos bei vartojimo svarbą, gyventojų nuomonę ir parodytą suinteresuotumą.

134 — Toks dėvimumas skatina vadovautis plačiu požiūriu vertinant skirtingas garantijų lygio sampratas skirtingose valstybėse narėse.

135 — Procedūra, kuria vadovavosi Komisija, kad sudarytų orientacinio pobūdžio neišsamų sąrašą pavadinimų, kurių negalima įregistruoti dėl to, kad jie laikomi bendriniais, aprašyta sprendimo „Feta“ 22–28 punktuose.

136 — M. López Escudero „Parmigiano, feta, époisses y otros manjares en Luxemburgo: las denominaciones geográficas ante el TJCE“, *Une Communauté de droit: Festschrift für Gil Carlos Rodríguez Iglesias*, BMW-Berliner Wissenschafts-Verlag, 2003, p. 409 ir paskesni, griežtai kritikuoja reikalavimą vertinti produkto nebendrinį pobūdį pagal išskirtinį ryšį su regionu.

144. Iš bylos medžiagos aišku, kad graikai vieningai mano, jog žodis „feta“ apibrėžia

savitą tradicinį maistą, specialiaame procese pagamintą iš tam tikro pieno. Išnagrinėjus Komisijos duomenis, darytina ta pati išvada.

nės svarba¹³⁷, nes jie galutinai išreiškia pavadinimo svarbą rinkoje. Tačiau šioje byloje diskutuojama ne apie vartotojų apsaugą, bet apie pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių apsaugą, kurią pripažįsta Sutartis.

145. Ieškovės neneigia šių faktų, tačiau jos pabrėžia kitus veiksnius, kurie, be jokios abejonės, yra ypač svarbūs, nes klausimas susijęs ne su konkrečių vienos ar kitos valstybės pavadinimų apsaugos skatinimu, o su bendros teisinės apsaugos visose valstybėse narėse suteikimu.

— Padėtis vartojimo vietovėse

148. Iš pradžių atrodo, kad reikia atsižvelgti tik į Bendrijos regionus. Kalbant apie „feta“, buvo patvirtinta, kad ji taip pat gaminama ir pateikiama į rinką Balkanuose. Pagrindinio reglamento 3 straipsnyje įpareigojama atsižvelgti į „visus“ kvalifikavimui įtakos turinčius veiksnius, todėl čia apsiribosiu išnagrinėdamas padėtį Bendrijos teritorijoje, o vėliau aptarsiu padėtį kitose valstybėse.

146. Atrodo akivaizdu nurodyti, kad nors iš pradžių produkto klientai gyvena ten, kur jis gaminamas, vėliau šis produktas platinamas vartotojams ir kitose vietose, todėl praranda pradinę identifikaciją. Dažnai prekė gali būti įgyjama labai nutolusiose vietovėse, nesutampančiose su tomis, kuriose ji gaminama ar kur ji atsirado. Todėl produkto kaip simbolio suvokimas šiose vietovėse yra svarbus vertinant šios prekės bendrą pobūdį.

149. Be kita ko, į regionus, kuriuose produktas yra perkamas, reikėtų įtraukti kilmės regionus, jeigu, kaip šioje byloje, jie sutampa. Todėl Graikijos piliečių, tarp kurių „feta“ yra įgijusi svarbią reputaciją, leidžiančią gamintojams išlaikyti labai svarbius klientus, nuomonės negalima nepaisyti.

147. Sąvoka „vartojimo vietovė“ nurodo vartotojus. Doktrinoje teisiškai kvalifikuojant pavadinimą buvo pabrėžta vartotojų nuomo-

137 — Pavyzdžiui, pirmiau minėtas C. Fernández Novoa, p. 46; vokiečių doktrinoje – K. Bussman „Herkunftsangabe oder Gattungsbezeichnung“, *Gewerblicher Rechtsschutz Und Urheberrecht*, 1965, p. 281 ir paskesni.

150. Visi Graikijos vartotojai identifikuoja „feta“ kaip nacionalinį produktą, o nemažai kitų valstybių vartotojų sieja šį sūrį su Graikija, kai etiketėse yra aiškių ar numanomų užuominų apie Graikijos kultūrą, nors tam tikrais atvejais galima rasti tokio ryšio neparodantį ženklavinimą, knygų, nepriklausomų apžvalgų ar kitokių įrodymų.

klausos rezultatai sudaro įspūdį, kad, kaip ir vartojimo vietovėse, vietovėse, kuriose vartojamas pavadinimas „feta“, piliečiai ir įvairūs leidiniai jį sieja su graikiškąja kultūra. Tai netaikytina Danijai, Vokietijai ar Prancūzijai (pastarajai mažiau), ir tą galima paaiškinti svarbia produkcijos dalimi jų teritorijose; šis aspektas bus nagrinėjamas toliau.

ii) Padėtis kitose valstybėse narėse

151. Nereikalaujama, kad produktas būtų vartojamas visose vietovėse, todėl veiksnyys taikomas dviejose srityse; viena vertus, svarbi bendra padėtis kitose nei pretenduojančios į pavadinimą valstybėse ir, kita vertus, padėtis tose valstybėse, kuriose šis maisto produktas taip pat gaminamas.

153. Be to, būtina pabrėžti šį aspektą: vienas iš penkių apklaustų asmenų žino žodį „feta“; jeigu jis būtų bendrinis, ar jo nebūtų paminėję daugiau apklaustųjų? Reiktų prisiminti, kad kalbama apie pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių apsaugą visoje Bendrijoje, o ne tik ten, kur aptariamas sūris yra faktiškai gaminamas ir vartojamas, nes jo pirkimas tikriausiai taps populiariesnis ateityje. Kitaip tariant, pavadinimo socializacija turi būti įvairesnė, neatsižvelgiant erdvės apribojimą tomis vietomis, kuriose yra suinteresuotumas naudoti komerciniais tikslais.

— Bendra padėtis kitose valstybėse

— Padėtis sūrį gaminančiose valstybėse

152. Pirmojoje nurodytoje srityje Eurobarometro duomenys ir Komisijos atliktos ap-

154. Šiuo antruoju aspektu sprendime „Feta“ buvo nurodyta būtinybė nustatyti, ar šiuo

pavadinimu parduodamų produktų yra kitose valstybėse narėse nei kilmės valstybė (96 punktas).

155. Teisingumo Teismas šiuo klausimu rėmėsi pagrindinio reglamento 7 straipsnio 4 dalies antrąja įtrauka, kur ši aplinkybė minima kaip viena iš priežasčių užprotestuoti įregistravimą. Tačiau ši nuostata taikoma įregistravimo normalia tvarka atveju¹³⁸, o šioje byloje nagrinėjamu atveju kalbama apie nacionalinės teisės aktų jau saugomą pavadinimą, kuriam siekiama suteikti Bendrijos apsaugą supaprastinta tvarka. Todėl tai yra dvi skirtingos situacijos.

156. Atsižvelgdamas į tai, kas pasakyta pirmiau, manau, kad minėtame sprendime tokia pozicija, kai siekiama pabrėžti kitose teritorijose esančią padėtį, išreiškiama ne tam, kad jai būtų suteikta pirmenybė kitų atžvilgiu, tačiau siekiant išvengti jos nuvertinimo, kaip Komisija elgėsi iš pradžių. Todėl reikėtų šiek tiek pakeisti minėtame sprendime išreikštą mintį, nes kitaip: būtų aiškiai ir paprastai pripažinta neveikimo teorija, ne labai reaguojama į įmonių, kurios atsidūrė tokioje padėtyje prieš įsigaliojant aptaria-

miems teisės aktams, galimybės pasinaudoti savo teisėmis nebuvimą, nes joms iškilo didelė rizika dėl to, kad pavadinimui buvo leista išpopuliarėti jį pasisavinus tretiesiems asmenims, neturintiems teisės to daryti; tai prieštarautų ankstesnei teismo praktikai, nes pirmiau minėtame sprendime *SMW Winzersekt* dėl vynu pavadinimų apsaugos konstatuota, kad siekiant kilmės vietos nuorodų tikslo būtina, „kad gamintojas negalėtų savo produkto atžvilgiu naudotis panašaus produkto reputacija, kurią yra suformavę kito regiono gamintojai“ ir kad „galutinis vartotojas gautų tokią tikslią informaciją, kad pagal ją galima būtų įvertinti atitinkamus produktus“; galiausiai suteikti minėtam veiksniai didesnės svarbos reikėtų sunkesnę padėtį prekėms, kurios dėl savo dinamiškumo parduodamos kitose vietose neilgą laiką po jų pasirodymo konkrečioje rinkoje, nes dabartinėmis technologinėmis sąlygomis konkurentai galėtų jas imituoti ir naudoti tą patį pavadinimą.

157. Apibendrinant tai, kas pasakyta, paminėjimą apie teisėtai tuo pačiu pavadinimu atsiradusias prekes reikėtų aiškinti atsižvelgiant į nustatytą apsaugos sistemą. Šis bendras suvokimas tik rodo, kad tokiais atvejais kaip šioje byloje būtina įvertinti

138 — Tvarka, pagal kurią įtraukiama į priedą ne kartą keisto 1996 m. gruodžio 17 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2400/96 dėl tam tikrų pavadinimų įtraukimo į Reglamente (EEB) Nr. 2081/92 (OL L 327, p. 11) dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos numatytą „Saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų registrą“.

padėtį kitose valstybėse narėse. Tai jokiū būdu savaime nėra kliūtis įregistravimui, kurio prašoma pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį.

- naudojant ožkų pieną, sūris įgyja riebę, sūrų ir šiek tiek rūgštoką skonį, taip pat stiprų aromatą, kokio negaunama naudojant karvių pieną, kuris, be to, yra švelnesnis,

158. Šiuo klausimu konstatuotina, kad sūris pavadinimu „feta“ gaminamas Danijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje, naudojant skirtingos rūšies pieną ir kitokį paruošimo procesą nei Graikijoje.

- naudojant karvių pieną, produkte atsiranda mažiau skylių, nei naudojant avių pieną, nes sūrymas juos abu veikia skirtingai;

159. Pastaruoju klausimu naudinga apibendrinti pirmiau minėtoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kowri* pateiktos išvados 61 ir 62 punktuose esančius svarstymus:

- b) nors papildomai filtruojant sūris bręsta greičiau, nes pienelis arba išrūgos pašalinami prieš susidarant varškei dėl koaguliacijos, neatrodo, kad šis skirtingas gamybos būdas turėtų pastebimą poveikį.

a) avių ir ožkų pienas turi cheminių ir organoleptinių savybių, kurios skiriasi nuo karvės pieno turimų savybių, todėl naudojant vienos ar kitos rūšies pieną pastebimi šie skirtingi rezultatai:

iii) Atitinkami nacionalinės ar Bendrijos teisės aktai

- naudojant avių pieną maisto spalva yra visiškai balta, o kitais atvejais maisto produktas įgyja gelsvai balsvą atspalvį, kurio atsiradimui gali užkirsti kelią tik cheminės medžiagos,

160. Pagrindiniame reglamente reikalaujama atsižvelgti į valstybėse narėse ir Bendrijoje galiojančius teisės aktus.

— Nacionalinės teisės aktai

pagal pirmiau minėtą 1972 m. birželio 20 d. sudarytą dvišalę konvenciją.

161. Remiantis nacionalinės teisės aktais siekiama nustatyti, ar sąvoka yra saugoma kilmės valstybėje ir kitose valstybėse, nepaisant su tuo susijusios komercinės veiklos masto. Čia reikėtų prisiminti jau anksčiau paminėtą aspektą: prieš įsigaliojant Bendrijos teisės aktams dauguma valstybių neturėjo teisinių struktūrų, kurios apsaugotų geografines nuorodas, o tai tam tikra prasme lemia šio veiksnio santykinę svarbą.

— Bendrijos teisės aktai

165. Šioje srityje kaip pavadinimo išpopuliarėjimo vertinimo elementai jau buvo paminėti Bendrijos kombinuotoji muitų nomenklatūra ir su eksporto grąžinamosiomis išmokomis susiję teisės aktai.

162. Šia prasme Graikijos devintojo dešimtmečio nuostatose pasitenkinta tuo, kad raštu nustatytas tradicinis, per šimtmečius susiklostęs pavadinimo naudojimas, reglamentuojant „feta“ paruošimą ir pateikimą į rinką.

166. Vis dėlto, atsižvelgiant į jų tikslą, šie elementai negali būti naudojami kaip pramoninės nuosavybės teisių apibrėžimo kriterijus¹³⁹. Tas pats taikytina bendros žemės ūkio politikos srityje priimtoms normoms, skirtoms išlaikyti tam tikras kainas. Tvirtinant ir taikant šias nuostatas nėra vertinama tai, ar gavėjas teisėtai naudoja konkretų pavadinimą. Būtų labiausiai patartina jiems priskirti orientacinę, tačiau jokių būdu ne lemiamą funkciją.

163. Teisės aktai dėl šio maisto produkto taip pat buvo priimti Danijoje, o Nyderlanduose jie galiojo jau kurį laiką, tačiau juose nebuvo nustatyta prekybos apribojimų, nes būtų prieštaringa saugoti pavadinimą, kai tvirtinama, kad jis bendro pobūdžio.

167. Griežto Kombinuotosios nomenklatūros taikymo pasekmes galima parodyti konkrečiu pavyzdžiu¹⁴⁰. „Mozartkugeln“ – tai

164. Taip pat reikia nurodyti, kad Austrija saugo iš Graikijos kilusio sūrio pavadinimą

139 — Šiuo klausimu žr. pirmiau minėtą J. M. Cortés Martín, p. 381.

140 — Vadovautasi pirmiau minėtu J. M. Cortés Martín, 1206 pastaba, p. 335.

žinomas austrų pienišku šokoladu glaistytas tradicinis gaminys iš marcipano ir nugos. Jeigu jis būtų laikomas padarytu iš šokolado, nors jo šiame pyrage yra labai nedaug, pagrindinis reglamentas jam nebūtų taikomas, nes šokoladas neįtrauktas į Sutarties I priedą; jeigu jis būtų laikomas pyragu, būtų įtrauktas į pirmiau minėto reglamento I priedo sąrašą, nors jame ir yra tam tikras procentas šokolado.

169. Šioje byloje reikia pabrėžti du veiksnius: padėtį ne Bendrijos regionuose ir laiko elementą.

— Padėtis trečiojoje valstybėje

iv) Kiti veiksniai

168. Reikėtų pažymėti pareigą įvertinti visus susijusius veiksnius. Keli jų minimi doktrinoje: sąvokos vartojimas tam tikruose leidiniuose, pavyzdžiui, žodynuose, kelionių knygose ar restoranų vadovuose¹⁴¹; komercinės veiklos intensyvumas konkrečiame regione, už jo ribų ar tame regione, su kuriuo pavadinimas iš esmės susijęs¹⁴²; šio pavadinimo priskyrimas bendriniam tarptautine sutartimi, kurią yra ratifikavusi bent viena valstybė narė¹⁴³.

170. Pastaba apie padėtį ne Bendrijos regionuose darytina iš nuorodos į „vartojimo vietas“ pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, taip pat ir iš jo 12 straipsnio, kuriame nustatyta, kad šį reglamentą taip pat galima taikyti „trečiųjų šalių žemės ūkio produktams ir maisto produktams“, jeigu jos atitinka tam tikras sąlygas.

171. Šiame ieškinyje dėl panaikinimo neneigiama, kad panašūs į „feta“ baltieji sūriai sūryme gaminami ir kituose Europos regionuose, pavyzdžiui, Bulgarijoje. Analogiškos sūrio rūšys iš avių pieno gaminamos Irane ir Saudo Arabijoje, taip pat JAV ir Naujojoje Zelandijoje, kur jam gaminti dažniausiai naudojamas karvių pienas¹⁴⁴.

141 — Pirmiau minėtas C. Fernández Novoa, p. 43.

142 — D. Rochard „Rillettes du Mans“, „Rillettes de la Sarthe“: dénominations génériques ou IGP? C'est le juge qui va décider!“, *Revue de Droit Rural*, Nr. 251, 1997, p. 175.

143 — Pirmiau minėtas D. Rochard konkrečiai minė 1951 m. birželio 1 d. pasirašytą Stresa konvenciją, pagal kurią ją pasirašiusios šalys gali naudoti II priede esančius pavadinimus su sąlyga, kad laikomasi gamybos taisyklių ir nurodoma pagaminimo šalis; kita vertus, į I priedą įtrauktus pavadinimus gali naudoti tik konkrečioje geografinėje vietovėje įsikūrę gamintojai. Reikia pabrėžti, kad šią konvenciją, kuri netaikoma „feta“, pasirašė Danija, nors vėliau ją denonsavo, o Graikija jos apskritai nėra pasirašiusi.

144 — Žr. išvados 19 punktą pirmiau minėtoje byloje *Canadian Cheese Trading ir Kouri*.

172. Todėl suvokimu šiose valstybėse vadovaujamosi kaip kriterijumi siekiant teisingai apibrėžti sąvoką, nors nereikia perdėti jo įtakos, nes kalbama apie apsaugos tikslą, nepažeidžiant, kaip atsitinka kitų pavadinimų atveju, to, kad teritorine prasme jo taikymas išplečiamas kitomis tarptautinėmis sutartimis¹⁴⁵.

174. Prisimenant išvados, kuri buvo pateikta pirmiau minėtoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*, svarstymus, reikia pabrėžti, kad žodis „feta“ yra kilęs iš italų kalbos žodžio „fetta“ ir reiškia riekę, apvalų griežinėlių ar apvalių skiltele. Graikijoje jis buvo pradėtas naudoti dėl venecijiečių įtakos, ir XIX amžiuje juo buvo apibūdinamas tradicinis baltas sūris sūryme, kuris didelėje šios šalies dalyje ir kituose Balkanų regionuose buvo gaminamas nuo neatmenamų laikų.

— Padėtis laiko požiūriu

173. Nors padėtis paraišką padavusioje valstybėje narėje, atrodo, susijusi su dabartimi, prisiminimai apie praeitį turi įtakos suvokiant pavadinimo tapimą bendriniu, ypač siekiant nustatyti, ar jis visada buvo įprastas. Šioje byloje istorinė perspektyva yra ypač svarbi.

Homero „Odisejoje“ parašyta, kad Polifemas „atsisėdęs avis ir mekenančias ožkas ramiausiai melžė visas paeiliui ir davė pažįsti jaunikliams. Baltojo pieno, anksčiau surauginto, paėmęs, į plaušines naujas supylė ir sūrius prislėgė“¹⁴⁶. Kiklopas Polifemas taip gamino sūrius, kuriuos Odisejas ir jo bendražygiai rado jo urve. Nieko stebėtina, kad Polifemas, kuris naudojo tokį panašų sūrio gamybos būdą, kaip šiuo metu tradiciškai naudojamas Graikijoje, nieko nežinojo apie teisinius sunkumus, kuriuos sukels šio produkto laisvas judėjimas Europos Bendrijoje XX a. pabaigoje. Iš tiesų jis ne tik negalėjo numatyti saugomų pavadinimų paslapčių 27 amžius į priekį, bet apskritai jo pobūdis nekėlė jam tokių rūpesčių, nes kiklopai mums apibūdinami kaip visiškai svetimi padarai, neturintys jokio supratimo apie

145 — Tarptautinėje srityje žr., pavyzdžiui, 2001 m. birželio 25 d. Liuksemburge pasirašytą Europos – Viduržemio jūros šalių susitarimą, įsteigiantį Europos Bendrijų ir jų valstybių narių ir Egipto Arabų Respublikos asociaciją (OL L 304, 2004, p. 39), ir būtent jo 37 straipsnį, VI priedą ir bendrą deklaraciją dėl šių nuostatų; 1997 m. gruodžio 8 d. Briuselyje sudarytą Europos bendrijos ir jos valstybių narių ir Jungtinių Meksikos Valstijų ekonominės partnerystės, politinio koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimą (OL L 276, 2000, p. 45), ypač jo 12 straipsnį, arba laikinąjį susitarimą dėl prekybos ir jį lydinių priemonių, sudarytą tarp Europos ekonominės bendrijos ir Europos anglių ir plieno bendrijos iš vienos pusės ir Bulgarijos Respublikos iš kitos pusės, pasirašytą Briuselyje 1993 m. kovo 8 d. (OL L 323, 1993, p. 2).

146 — Homeras „Odiseja“, IX giesmė, 244–247 eilutės.

teisingumą ir teisę¹⁴⁷. „Odisejoje“ Homeras taip pat prisimena Pandarėjo laikus, kai galingos vėtros nusinešė mergaites, dievams nužudžius jų tėvus, ir aprašo, kaip Afroditė ėmė „varške našlaites penėt, medum ir vynu raudonuoją“¹⁴⁸.

Kitoje Homero poemoje „Iliada“ parodoma, koks sūrio buvimas buvo svarbus VIII a. pr. Kr. senovės Graikijoje¹⁴⁹.

175. Kaip posėdyje pripažino Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos atstovai, nesant tarptautiniu lygiu nustatytų specifikacijų skirtingose valstybėse išsivystė skirtingos, šiuolaikiškesnės ir konkurencingesnės, gamybos formos, kuriomis daugiausia buvo siekta patenkinti graikų imigrantų poreikius. Antrojoje XX a. pusėje Danijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose, panaudojant papildomo filtravimo procesą, pradėtas gaminti tokiu pat pavadinimu parduodamas karvių pieno sūris. Prancūzijoje tokiu pat pavadinimu gaminamas karvių pieno sūris, o kai kuriose vietovėse, pavyzdžiui, Korsikoje ar tam tikrose Centrinio masyvo vietovėse, – avių pieno sūris, pastaruosiuose regionuose panaudojant „Roquefort“ gamyboje nepanaudotą pieną (minėtos išvados 17 punktą).

„Feta“ gaunama iš avių pieno ar avių ir ožkų pieno mišinio, kai sūris košiamas neslegiant. Iki 1988 m. Graikijos valdžios institucijos nereglementavo jo gamybos, nors tuo metu jau buvo gaminama daug vietos ar regioninių šio sūrio rūšių (išvados 14–16 punktai).

176. Kodėl šie gamintojai nusprendė baltą sūrį sūryme, pagamintą iš karvės pieno, pavadinti „feta“? Be jokios abejonės, norėdami pavadinti jį taip, kad vartotojams būtų kažkas pasakoma. Todėl, kaip Komisija patvirtino posėdyje, buvo ieškoma pavadinimo, kuris labiausiai padidintų pardavimą¹⁵⁰.

147 — Ten pat, IX giesmė, „kiklopai, nuožmūs ir nemokantys būti vaišingi“ (107 eilutė); „jie nei vyrų nei nešaukia bendrų, nei įstatymų leidžia“ (112 ir 113 eilutės); „ir teisia kaip nori kiekvienas žmogų arba vaikus, nesiklausdamas niekad kaimynų“ (114 ir 115 eilutės); kiklopas – tai „žmogus galingas ir baisus, tikras laukinis, tiesos ir teisybės nežinantis niekad“ (214 ir 215 eilutės).

148 — Ten pat, XX giesmė, 69 eilutė.

149 — Homeras, „Iliada“, XI giesmė, 539 eilutė, kurioje pasakojama, kaip gražplaukė merga Hekamedė paruošė Patrokliui ir Nestorui skirtą gėrimą, vario stiprių trintuvu pritrūnusi ožkos sūrio ir įpylusi jo į vyną.

150 — Žr. B. O'Connor ir I. Kirieva „What's in a name?: The Feta cheese saga“, *International trade law and regulation*, 9 t., 2003, p. 117 ir paskesni.

c) Kriterijų ir jų pasekmių įvertinimas

177. Pagrindiniame reglamente sąlygos, skirtos įvertinti pavadinimo tapimą bendrinium, nėra klasifikuojamos pagal jų hierarchiją. Todėl iškyla klausimas, ar kuri nors viena šių sąlygų yra svarbesnė už kitą.

178. Pirmiau ne kartą paminėtame sprendime *Exportur*, priimtame dar iki minėto reglamento įsigaliojimo, nuspręsta suteikti svarbesnę apsaugą padėčiai kilmės vietoje; šia pozicija aš taip pat remiausi pirmiau minėtoje išvadoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*¹⁵¹.

179. Tačiau pirmiau komentuotame sprendime *Feta* ši teismo praktika buvo pakeista, kad nebūtų nuvertintas nė vienas iš šioje nuostatoje paminėtų veiksmų¹⁵², ypač padėtis kitose valstybėse narėse. Taigi nė vienas veiksnys nėra svarbesnis už kitus, ir turi būti

vertinami jie visi (galima atsižvelgti ir į kitus veiksmus); ir niekas nekliudo atliekant tokį vertinimą pagrįstai suteikti didesnę svarbą vienam iš kriterijų, nes taip vertinant siekiama apibrėžti neapibrėžtą teisinę sąvoką, o patys kriterijai vertinami pagal tai, ar jie yra tinkami šiam tikslui pasiekti.

180. Taip svarstant, iškyla abejonė, ar žodžio „feta“ vartojimas pakito taip, kad juo pradėta vadinti visa sūrių grupė, atsiribojant nuo sūrio kilmės, gamybos metodo ir sudedamųjų dalių.

181. Be kiekvieno šių veiksmų atskiros analizės, būtina juos įvertinti bendrai, o tai apima:

— visas tiesiogines ar netiesiogines praeities aplinkybes, nes kartais, kaip šioje byloje, istorinė perspektyva turi esminės reikšmės,

— šalių faktinius ir teisinius teiginius ir su ginčijamu įregistravimu susijusios procedūros metu jų pateiktus įrodymus,

151 — Ši pozicija labiau grindžiama Lisabonos susitarimo 6 straipsnio nuostatomis, o ne pirmiau taip pat minėto susitarimo dėl su prekyba susijusių intelektualinės nuosavybės teisių aspektų 24 straipsnio 6 dalimi, sutelkiančia pirmenybę pavadinimo padėčiai vartojimo vietovėse.

152 — Pagrindinio reglamento 3 straipsnyje aiškiai pasakyta, kad „siekiant nustatyti, ar pavadinimas tapo bendrinis, ar ne, reikia atsižvelgti į visus veiksmus: į padėtį valstybėje narėje, kurioje pavadinimas atsirado, ir į vartojimo vietas; į padėtį kitose valstybėse narėse; į atitinkamus nacionalines ar Bendrijos teisės aktus“

- mokslo komiteto nuomonę, kurią pateikė aukštos kvalifikacijos specialistai (pirmiau minėto šį komitetą įsteigiančio sprendimo 3 straipsnis)¹⁵³,

183. Pavadinimo monopolio paneigimas net ir tais atvejais, kai tokių pat savybių turintis produktas gali būti pagamintas kitoje vietoje, reikštų išradėjo teisės į patentą atėmimą, nes jau įregistravus išradimą kitas asmuo išranda kažką analogiško¹⁵⁵.

- tuo metu atliktą nuomonės apklausą ir į Komisijos išplatintos anketos klausimus pateiktus atsakymus¹⁵⁴.

2. „Feta“ kaip tradicinis pavadinimas

182. Visi šie elementai leidžia įsitikinti, kad pavadinimas netapo bendrinis Bendrijoje, juo labiau Graikijoje, kaip jau esu nurodęs savo pirmiau minėtoje išvadoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*, nes pavadinimas „feta“ yra neatsiejamas nuo konkretaus maisto produkto – sūrio, košiamo neslegiant, natūraliu namudiniu būdu gaminamo didelėje šios šalies dalyje iš avių pieno ar avių ir ožkų pieno mišinio.

184. Jeigu Teisingumo Teismas sutiktų su pirmiau nurodytais svarstymais ir paneigtų pavadinimo bendrinį pobūdį, reikėtų toliau nagrinėti pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalį, pagal kurią „kilmės vietos nuorodos gali būti tapatinamos su tam tikrais tradiciniais geografiniais ar negeografiniais pavadinimais, nurodančiais iš kurio nors regiono ar konkrečios vietos kildinamą kurį nors žemės ūkio ar maisto produktą, atitinkantį 2 dalies a punkto antros įtraukos sąlygas“.

153 — Nors Danijos Karalystė ginčija šią nuomonę, ji nenurodo jokių svarių priežasčių, dėl kurių būtų galima teigti, kad ši nuomonė yra netinkama.

154 — Išsklaidžius iš pradžių buvusias abejonas, nuomonės apklausų svarba pripažinta pirmiau minėto sprendimo *Wind surfing Chiemece* 53 punkte ir 1998 m. liepos 16 d. Sprendime *Gut Springenheide ir Tuskys* (C-210/96, Rink. p. I-4657, 37 punktas). Nors šiuose sprendimuose minėtu metodu remiamasi prekių ženklų srityje ir šie samprotavimai skirti nacionaliniams teismams, šią poziciją galima ekstrapoliuoti kilmės vietos nuorodų ir Bendrijos institucijų veiksmų srityje.

155 — Patentų klausimu žr. 1996 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *Merck ir Beecham* (C-267/95 ir C-268/95, Rink. p. I-6285), kuriame buvo patvirtinta, kad specialus pramoninės ir komercinės nuosavybės objektas šioje srityje „yra būtent užtikrinti savininkui, kompensuojant išradėjo kūrybines pastangas, išimtinę teisę naudoti išradimą, siekiant pirmą kartą fiziškai pagaminti pramoninius produktus ir išleisti juos į apyvartą arba suteikiant licencijas tretiesiems asmenims, taip pat teisę prieštarauti pažeidimams“ (30 punktas).

185. Žodis „feta“ tiesiogiai nenurodo jokios konkrečios vietos. Todėl, kad būtų pasiektas galutinis rezultatas, būtina patikrinti, ar šis žodis atitinka geografiniams pavadinimams taikomas sąlygas: ar jis yra tradicinis, ar juo pavadintas iš konkretaus regiono ar vietos kilęs maisto produktas, ar jo savybės arba ypatybės iš esmės ar išimtinai lemia geografinę aplinką ir ar jis gaminamas, perdirbamas ir paruošiamas konkrečioje geografinėje vietoje.

a) Tradicinis pavadinimo pobūdis

186. Tradicija formuojasi iš kartos į kartą perduodant žinias, mokslą, istoriją, apeigas ir papročius. Elgesys, kurį lemia praeities idėjos, taisyklės ar įpročiai, laikomas tradiciniu.

187. Atsižvelgiant į svarstymus, susijusius su suvokimu laiko požiūriu, žodis „feta“ neabejotinai apima būtinas savybes, dėl kurių jį galima būtų laikyti „tradiciniu“ pirmiau minėtos nuostatos prasme. Tačiau šio įvertinimo savaime nepakanka, kad būtų galima jį įregistruoti. Turi būti įvykdytos visos pirmiau paminėtos sąlygos.

b) Maisto produkto, kilusio iš konkrečių geografinių vietovių, apibrėžimas

188. Kaip jau esu tvirtinęs savo pirmiau minėtoje išvadoje byloje *Canadane Cheese Trading ir Kouri*, panašiai kaip pavadinimai „grappa“, „ouzo“ ar „cava“, netiesiogiai reiškiantys itališką, graikišką ar ispanišką kilmę, susijusią su konkrečiu regionu, atitinkamo vietovardžio neturintis pavadinimas „feta“ siejamas su Graikijoje pagamintu sūriu, nors žodis „feta“ etimologine prasme kilęs iš Italijos (73 punktas).

189. Iškyla problema, nes kilmė siejama su „regiono, konkrečios vietos arba, išimtiniais atvejais, šalies“ pavadinimu (pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalis), tačiau čia nuoroda daroma į iš „regiono ar konkrečios vietos“ kildinamą (to paties reglamento 2 straipsnio 3 dalis) produktą ar maisto produktą (pažymiu, kad ten nepasakyta „kildinamą išimtinai“), o „feta“ tiek istoriškai, tiek šiuo metu siejama su didele Graikijos teritorijos dalimi¹⁵⁶.

156 — Graikijos teisės aktai ir specifikacijos, pridėti prie įregistravimo į Bendrijos registrą paraiškos, leidžia paruošti sūrį Makedonijoje, Trakijoje, Epyre, Tesalijoje, centrinėje Graikijoje, Peloponese, t. y. beveik visoje žemyninėje Graikijoje, taip pat ir Lesbo „nomos“ (administracinis vienetas).

190. Šiam klausimui išspręsti siūlau kelias idėjas:

teritorinės ribos nėra. Priešinga išvada galėtų sukliudyti kelias valstybės vietoves, arba netgi dvi ar kelias valstybes¹⁵⁷ laikyti „regionais“. Svarbu, kad maisto produktas, o ne jo pavadinimas būtų siejamas su konkrečia vietoje, taip užkertant kelią erdvės neapibrėžtumui.

a) Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 2 dalis taikoma tiesioginėms nuorodom, reikalaujant, kad jos turėtų ryšį su regionu, kuris išimtiniais atvejais gali apimti visą valstybę. Kita vertus, to paties straipsnio 3 dalyje reglamentuojami netiesioginiai pavadinimai, susiejantys produktą, o ne gramatinę sąvoką, su jo geografinė vieta. Taigi dvi šio straipsnio dalys susijusios su skirtingomis situacijomis.

d) Galiausiai atrodo, jog sutariama dėl to, kad sąvoka „regionas“, kurią vartojo Bendrijos teisės aktų leidėjas, nesutampa su šios sąvokos administracine reikšme¹⁵⁸.

b) Būtų prieštaringa tradicinį pavadinimą sieti su teritorine apibrėžtimi, nes pačioje nuostatoje nedaroma jokio erdvinio ryšio, kurio daugeliu atvejų nėra.

191. Atsižvelgiant į šiuos svarstymus, reikia pripažinti, kad „feta“, kaip iš didelio, bet konkretaus regiono kilęs sūrio pavadinimas, atitinka nurodytą sąlygą. Vietovės, iš kurios jis kilęs, dydis nėra svarbus, nes lemiamas elementas yra tai, kad produktas turi tų savybių, kurios jį išskiria iš kitų.

c) Pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalyje neminima „šalis“, ir pagal ją ieškovės daro išvadą, kad yra neįmanoma, jog tradicinis pavadinimas apimtų tokį plotą. Tačiau galimas kitas išaiškinimas: tai, kad nėra tokio paminėjimo, rodo, jog šios maksimalios

192. Ši tezė neprieštarauja pozicijai, išreikštai pirmiau minėtame sprendime CMA,

157 — Negalima neatkreipti dėmesio į Europos Sąjungos trajektoriją, įskaitant vieną po kito vykusius jos plėtros etapus, kai buvo priimamos ir mažų teritorijų valstybės. Šis fenomenas ir toliau tęsis, ir galbūt dabartinėje Bendrijos teritorijoje konkrečiam produktui teikiama apsauga taip pat bus išplėsta ir kitiems naujųjų valstybių narių regionams.

158 — Generalinis advokatas A. La Pergola pats pripažino šią mintį savo išvadoje, kurią jis pateikė byloje *Feta* (8 punktą).

kurio 27 punkte konstatuota, kad tvarka, pagal kurią Vokietijos Federacinė Respublika visą savo teritoriją apibrėžė kaip kilmės vietovę ir kuri taikoma tam tikrus kokybės reikalavimus atitinkantiems jos teritorijoje pagamintiems produktams, negali būti laikoma geografiniu nuoroda, pateisinama pagal Sutarties 36 straipsnį, priminus, kad sprendime *Exportur* buvo pripažinta, jog geografinių nuorodų apsauga „tam tikromis sąlygomis gali būti siejama su pramoninės ir komercinės nuosavybės apsauga Sutarties 36 straipsnio prasme“. Tačiau iš šio teismo praktikos fragmento negalima daryti išvados, kad autentiškas pavadinimas negali apimti visos šalies; be to, šioje byloje ginčijamas tradicinis pavadinimas turi savybių, kurios skiriasi nuo produkto, dėl kurio kilo ginčas byloje *CMA*, savybių.

c) „Feta“ kokybę ar savybes lemianti priežastis ir jo gamybos, perdirbimo ir paruošimo teritorinė apibrėžtis

193. Kalbant apie tradicinius pavadinimus, pagrindinio reglamento 2 straipsnio 3 dalis nurodo to paties straipsnio 2 dalies a punktą, pagal kurį reikalaujama, kad produkto kokybė ar savybės būtų iš esmės arba išimtinai sietinos su tam tikra geografinė aplinka bei jai būdingais gamtos ar žmogaus veiklos veiksniais ir kad jo gamyba, perdirbimas bei paruošimas būtų atliekami toje konkrečioje įvardytoje geografinėje vietovėje. Ši sąlyga reiškia, kad tarp produkto ir teritorijos, iš kurios jis kilęs, būtinas konkretus ryšys,

konkrečiau apibrėžtas kituose dviejuose cituotos įtraukos punktuose.

i) Kokybė, kurią nulemia geografinė aplinka

194. Jeigu pripažintume, kad „feta“ apibūdina konkrečiame regione pagamintą sūrį, liktų patikrinti, ar egzistuoja su „feta“ kokybe ir savybėmis susijusios sąlygos.

195. Šioje byloje kaip specialų pobūdį lemiančiais veiksniais remiamasi gamybos vietovės klimatu, šios vietovės augmenijos gausa ir įvairove, sūriui paruošti naudojamu pagal nusistovėjusius papročius auginamų avių ir ožkų pienu ir tuo, kad jį ruošia patyrę namudininkai, natūraliai košiantys sūrį į neslėgdami.

196. Kad būtų galima patikrinti šių elementų ir produkto savybių tarpusavio priklausomybę ir susidaryti bendrą įspūdį, būtina atlikti

bendrą įvertinimą, atsižvelgiant į visus šiuos veiksnius, pabrėžiant jų tarpusavio ryšį¹⁵⁹.

197. Todėl, priešingai nei mano ieškovės, sūrio „feta“ kokybė ir savybės atsiranda dėl Graikijoje, kurioje jis paruošiamas, esančios aplinkos, nes buvo įrodyta, kad yra esminis ryšys tarp, viena, jo spalvos, kvapo, struktūros, skonio, sudėties bei būdingų savybių ir, antra, gamtinės aplinkos tos vietovės, iš kurios jis kilęs, su jo gamyba susijusios kultūros ir Graikijoje naudojamo tradicinio paruošimo proceso.

198. Šio tvirtinimo nepaneigia kai kurie skirtumai tarp sūrių, kilusių iš vieno ar kito Graikijos regiono, ar tai, kad nėra vienodumo kitais atžvilgiais, pavyzdžiui, nevienoda orografija ar ganyklų kokybė, nes vyrauja bendri aspektai ir sutampa pagrindiniai katalizatoriai. Apibrėžtis, kurią kritikavo ieškovės, pagrindžia šią mintį, pažymint, kad tai netaikoma Graikijos salų teritorijai, išskyrus Lesbo „nomos“¹⁶⁰. Šiuo požiūriu reikia konstatuoti, kad Trakijos ir Tesalijos avys ir

ožkos labai panašios, o škotų, prancūzų ar Kastilijos avys ir ožkos labai skiriasi; tas pats pasakytina ir apie pašarą, kuriuo jos šeriamos, apie kalnus ir pievas, kuriose jos ganamos, klimata, kuriame jos auginamos ir kitas sąlygas, turinčias įtakos šio produkto paruošimui. Norėčiau iš naujo sugrįžti prie Italo Calvino romano „Palomar“, kuriame pamokomai pasakojama apie pagrindinio herojaus patirtį Paryžiaus parduotuvėje: „už kiekvieno sūrio slypi skirtingos žalumos ganykla po skirtingu dangumi; pievos su nusėdusiomis druskomis, kurias Normandijos potvyniai ten sunėša kiekvieną popietę; Provanso saule ir vėjais kvepiančios pievos; ten galima pamatyti visas galvijų rūšis jų tvartuose ar avidėse, ir kaip jie perginami į kalnų ganyklas; ten įmenamos per amžius perduodamos gamybos paslaptys. Apsilankymą ten Palomar lygina su buvimu Luvre, kai už kiekvieno eksponato slypi jam formą suteikusi civilizacija“¹⁶¹.

ii) Gamyba, perdirbimas ir paruošimas konkrečioje vietovėje

199. Reikalavimas, kad visas produkto gamybos procesas vyktų konkrečioje vietovėje, netaikomas produkto pavadinimui, kuriame gali nebūti jokios geografinės konotacijos.

159 — Jau esu tai nurodęs pirmiau minėtos savo išvados byloje *Canadian Cheese Trading ir Kouri* 75 punkte, kuriame pabrėžiau, kad kitaip nebūtų įmanoma „apsaugoti daugelio geografinių pavadinimų, nes šiuolaikinės gamybos technologijos beveik be jokių apribojimų leidžia pagaminti produktą iš esmės bet kur“.

160 — Norima pasakyti, kad apimama ne visa ši sala.

161 — I. Calvino, *Palomar*, red. Giulio Einaudi, Turinas, 1983, p. 85.

200. Siekiama užkirsti kelią tam, kad nesu-
silpnėtų produkto ryšys su aplinka, kai
gamybos etapai padalijami arba susiejami su
neapibrėžtomis vietomis.

201. „Feta“ atveju šios sąlygos buvimas kelia
šiek tiek abejonių, nes Graikijos teisės
aktuose, nors ir su tam tikrais pakeitimais,
ji nustatoma tais atvejais, kai regionas,
kuriame šis sūris gaminamas, yra didesnis
už apibrėžtą regioną, kuriame gaunama
žaliava. Reikia pažymėti, jog naudojamo
pieno kilmės vietovė buvo apribota taip,
kad šis pienas turi būti vietinės veislės
gyvulių, išaugintų pagal istorinius metodus
ir šeriamų nustatytų regionų ganyklose.
Tačiau šis atskyrimas neturi didelės reikšmės,
atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniame regla-
mente nereikalaujama visiškai teritorinio
tapatumo ir jame leidžiama suskirstyti teri-
toriją į bendrus centrus suvienytas vietoves,
reikalaujant, kad jos būtų aiškiai apibrėžtos.

202. Nurodytos vietovės dydis nėra lemiamas
veiksny, nes niekas neužkerta kelio
tam, kad jis apimtų visą Graikijos pusiasalio
žemę, net jei dėl to produktas šiek tiek
skirtųsi; esmė yra ta, kad skirtingi gamybos
etapai vyksta tiksliai apibrėžtame regione,
o tai buvo įrodyta šioje byloje.

d) Pasekmės

203. Išnagrinėjus pirmiau minėtus klausimus
aišku, kad ginčijamo reglamento dalis,
kurioje pavadinimas „feta“ vertinamas kaip
žodis, apibūdinantis iš didelės Graikijos
dalies kilusį sūrį, turintį savybių ar ypatybių,
kurias iš esmės arba išimtinai nulėmė
geografinė aplinka ir kuris yra gaminamas,
perdirbamas ir paruošiamas konkrečioje
vietovėje, yra teisėta.

204. Teritorijos dydis nulėmė skirtingų
„feta“ rūšių atsiradimą, tačiau jos visos yra
panašios esminiais aspektais, nes turi bendrų
elementų, dar labiau patvirtinančių jų ypa-
tingą pobūdį.

205. Iš pirmiau išdėstytų svarstymų darytina
išvada, kad pavadinimas „feta“ nėra bendri-
nis, nes jis atitinka sąlygas, pagal kurias jį,
kaip tradicinį pavadinimą, būtų galima laikyti
kilmės vietos nuoroda, kuriai, kaip ir pramo-
ninei ir komercinei nuosavybei, turi būti
taikoma apsauga visoje Bendrijos teritorijoje.
Todėl reikėtų atmesti šiame procese pateiktus
panaikinimo pagrindus ir patvirtinti
ginčijamų nuostatų galiojimą.

VI — Dėl bylinėjimosi išlaidų

Respublika ir Danijos karalystė pralaimėjo bylą, o Komisija reikalavo, kad jos padengtų bylinėjimosi išlaidas, jos turėtų padengti savo pačių ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas. Pagal to paties straipsnio 4 dalį į bylą įstojusios valstybės pačios padengia savo išlaidas.

206. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, kadangi Vokietijos Federacinė

VII — Išvada

207. Atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytus svarstymus, siūlau Teisingumo Teismui:

1. Atmesti Vokietijos Federacinės Respublikos ir Danijos Karalystės pareikštus ieškinius dėl 2002 m. spalio 14 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1829/2002, iš dalies keičiančio Reglamento (EB) Nr. 1107/96 priedą dėl pavadinimo „Feta“.
2. Nurodyti Vokietijos Federacinei Respublikai ir Danijos Karalystei padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
3. Nurodyti, kad Prancūzijos Respublika, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė pačios padengtų savo bylinėjimosi išlaidas.